

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Dlouhodobý majetek a odpisy ve vybrané společnosti
Bakalářská práce

2024

Vendula Pokorná

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Vendula Pokorná**
Osobní číslo: **E21323**
Studijní program: **B0413A050008 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a provoz podniku**
Téma práce: **Dlouhodobý majetek a odpisy ve vybrané společnosti**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je zhodnocení metod účetního a daňového odpisování včetně návrhu případných změn ve vybrané společnosti.

Osnova:

- Majetek v podniku.
- Účetní a daňové odpisy.
- Analýza odpisů ve společnosti.
- Zhodnocení metod odepisování.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

DUŠEK, Jiří. *Zatřídování majetku a služeb*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0406-2.
HNÁTEK, Miloslav. *Daňové a nedaňové náklady*. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-908801-0-8.
KADLEC, Jiří, Rostislav CHALUPA, Jana PILÁTOVÁ, Dagmar PROCHÁZKOVÁ, Roman SEDLÁK et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. 19. doplněné vydání. Praha: Anag, 2023. ISBN 978-80-7554-384-4.
NIGRIN, Jiří. *Hmotný a nehmotný majetek v podnikání*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-737-2.
PRUDKÝ, Pavel a Milan LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. Praha: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-393-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Vít Jedlička, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2024**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

doc. Ing. Michaela Kotková Stříteská, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že práci s názvem Dlouhodobý majetek a odpisy ve vybrané společnosti jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Berou na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 22. 4. 2024

Vendula Pokorná v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Vítu Jedličkovi, Ph.D. za jeho trpělivost, vstřícný přístup, odbornou pomoc a rady, které mi poskytl při vypracování této bakalářské práce. Děkuji také zaměstnancům společnosti DAKO-CZ, a.s. za veškeré poskytnuté informace. Zároveň děkuji své rodině za podporu během celé doby mého studia.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá hodnocením metod odpisování společnosti DAKO-CZ, a.s. Tato práce je rozdělena na dvě části. První část práce je věnována teoretickému základu majetku, kdy jsou definovány způsoby jeho pořízení, oceňování a vyřazování. Vysvětleny jsou metody odpisování majetku, které jsou v druhé části aplikovány na konkrétní příklady majetku, který společnost vlastní. Na konci práce dochází ke komparaci metod odpisování, celkovému zhodnocení těchto metod a navržení doporučení.

KLÍČOVÁ SLOVA

dlouhodobý hmotný majetek, odpisování, rovnoměrné odpisování, zrychlené odpisování

TITLE

Fixed Assets and Depreciation of the Selected Company

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the evaluation of depreciation methods of DAKO-CZ, a.s. This thesis is divided into two parts. The first part of the thesis is devoted to the theoretical basis of assets, explained are methods of acquisition, valuation, disposal. In this part are also explained the methods of depreciation and in the second part are these methods applied to specific examples of assets owned by the company. At the end of the thesis, the depreciation methods are compared, an overall assessment of these methods is made, and recommendations are proposed.

KEYWORDS

tangible fixed assets, depreciation, straight line depreciation, accelerated depreciation

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK	7
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	9
ÚVOD.....	12
1 MAJETEK V PODNIKU	13
1.1 DLOUHODOBÝ MAJETEK	13
1.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek	13
1.1.2 Dlouhodobý nehmotný majetek.....	14
1.1.3 Dlouhodobý finanční majetek.....	15
1.2 POŘÍZENÍ MAJETKU	15
1.2.1 Pořízení dodavatelský způsobem.....	15
1.2.2 Pořízení vlastní činností.....	16
1.2.3 Pořízení bezúplatným nabytím	16
1.2.4 Pořízení vkladem do podnikání	16
1.3 OCENĚNÍ MAJETKU.....	16
1.3.1 Ocenění pořizovací cenou.....	17
1.3.2 Ocenění vlastními náklady.....	17
1.3.3 Ocenění reprodukční pořizovací cenou	18
1.4 TECHNICKÉ ZHODNOCENÍ A OPRAVY MAJETKU	18
1.5 VYŘAZENÍ A LIKVIDACE MAJETKU	19
2 ÚČETNÍ A DAŇOVÉ ODPISY	20
2.1 ÚČETNÍ ODPISY	20
2.1.1 Časové odpisy	21
2.1.2 Výkonové odpisy	21
2.2 DAŇOVÉ ODPISY	22
2.2.1 Rovnoměrné odpisy	23
2.2.2 Zrychlené odpisy	25
2.3 VLIV ODPISŮ NA ZÁKLAD DANĚ.....	27
3 ANALÝZA ODPISŮ VE SPOLEČNOSTI.....	28
3.1 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI	28
3.2 VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI	29

3.3 ODPISOVÁNÍ MAJETKU	30
3.3.1 Odpisový plán soustružnického centra CTX beta 800 TC	31
3.3.2 Odpisový plán formy brzdového obložení D260.....	37
3.3.3 Odpisový plán rotačního zkušební stavu pro zkoušky třecích dvojic.....	40
3.3.4 Odpisový plán polohovadla stolového.....	43
4 ZHODNOCENÍ METOD ODPISOVÁNÍ.....	47
4.1 ZHODNOCENÍ METOD ODPISOVÁNÍ SOUSTRUŽNICKÉHO CENTRA	47
4.2 ZHODNOCENÍ METOD ODPISOVÁNÍ FORMY BRZDOVÉHO OBLOŽENÍ	49
4.3 ZHODNOCENÍ METOD ODPISOVÁNÍ ZKUŠEBNÍHO STAVU	50
4.4 ZHODNOCENÍ METOD ODPISOVÁNÍ POLOHOVADLA STOLOVÉHO	52
4.5 NÁVRH PŘÍPADNÝCH ZMĚN	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	57

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Tabulka 1 – Odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování.....	23
Tabulka 2 – Odpisové sazby pro při zvýšeném odpisu o 20 %	24
Tabulka 3 – Odpisové sazby při zvýšení odpisu o 15 %	25
Tabulka 4 – Odpisové sazby při zvýšení odpisu o 10 %	25
Tabulka 5 – Odpisové sazby pro zrychlené odpisování.....	26
Tabulka 6 – Hospodářský výsledek společnosti	29
Tabulka 7 – Doba odpisování majetku společnosti	31
Tabulka 8 – Účetní rovnoměrné odpisy soustružnického centra	32
Tabulka 9 – Daňové odpisy soustružnického centra.....	33
Tabulka 10 – Zvýšené daňové odpisy o 10 %	33
Tabulka 11 – Vliv rovnoměrných odpisů soustružnického centra na ZD.....	34
Tabulka 12 – Vliv zrychlených odpisů soustružnického centra na ZD	35
Tabulka 13 – Vliv zvýšených rovnoměrných odpisů soustružnického centra na ZD.....	36
Tabulka 14 – Vliv zvýšených zrychlených odpisů soustružnického centra na ZD.....	37
Tabulka 15 – Výkonové odpisy formy brzdového obložení.....	38
Tabulka 16 – Účetní a daňové odpisy formy brzdového obložení	38
Tabulka 17 – Vliv výkonových odpisů formy na ZD	39
Tabulka 18 – Vliv rovnoměrných odpisů formy na ZD.....	39
Tabulka 19 – Účetní odpisy zkušebního stavu pro rok 2023	40
Tabulka 20 – Účetní odpisy zkušebního stavu pro všechny roky.....	41
Tabulka 21 – Daňové odpisy zkušebního stavu.....	42
Tabulka 22 – Vliv rovnoměrných odpisů zkušebního stavu na ZD.....	42
Tabulka 23 – Vliv zrychlených odpisů zkušebního stavu na ZD.....	43
Tabulka 24 – Účetní odpisy polohovadla stolového	44
Tabulka 25 – Daňové odpisy polohovadla stolového	44
Tabulka 26 – Vliv rovnoměrného odpisování polohovadla stolového na ZD	45
Tabulka 27 – Vliv zrychlených odpisů polohovadla stolového na ZD.....	45
Tabulka 28 – Daňová úspora při odpisování soustružnického centra.....	47
Tabulka 29 – Daňová úspora při odpisování formy.....	49
Tabulka 30 – Daňová úspora při odpisování zkušebního stavu.....	50
Tabulka 31 – Daňová úspora při odpisování polohovadla stolového	52

Obrázek 1 – Logo společnosti	29
Obrázek 2 – Daňová úspora/daňové navýšení u odpisů soustružnického centra	48
Obrázek 3 – Daňová úspora/daňové navýšení u odpisů zkušebního stavu.....	51
Obrázek 4 – Daňová úspora/daňové navýšení u odpisů polohovadla stolového.....	53

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

aj.	a jiné
a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
č.	číslo
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
DFM	dlouhodobý finanční majetek
Kč	Koruna česká
kol.	kolektiv
Ltd.	limited company
Sb.	Sbírky
VH	výsledek hospodaření
ZD	základ daně
ZDP	Zákon o daních z příjmů

ÚVOD

Téměř každá účetní jednotka potřebuje k provozování své činnosti dlouhodobý majetek, na který je zaměřena tato bakalářská práce. Dlouhodobý majetek je upraven několika právními předpisy, které stanovují mimo jiné i to, že určitý majetek lze odpisovat. Majetek může podnikatelský subjekt odpisovat účetně a daňově.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení metod účetního a daňového odpisování včetně návrhu případných změn ve vybrané společnosti. Aby byl cíl naplněn, je tato práce rozdělena do čtyř hlavních kapitol.

První kapitola je věnována vymezením základních teoretických pojmů v oblasti majetku podniku. Definovány jsou tři významné skupiny dlouhodobého majetku, dále jakými způsoby lze tento majetek ocenit. Přiblíženy jsou také způsoby pořízení majetku a v poslední řadě, jakými způsoby lze majetek vyřadit.

Druhá kapitola se věnuje odpisování majetku. Je vysvětleno, že odpisy majetku lze rozdělit do dvou skupin – a to na účetní a daňové. Každá tato skupina má své metody odpisů, které se liší výpočtem. I tyto skutečnosti jsou v této bakalářské práci vysvětleny.

Třetí kapitola je rozdělena do několika podkapitol a zaměřuje se na skutečná data čerpaná ze společnosti DAKO-CZ, a.s. V první podkapitole dochází k představení společnosti, tedy kde se společnost nachází, jak vznikla a jaký je její výsledek hospodaření v posledních letech. Následující podkapitola se zabývá informacemi o majetku společnosti včetně uplatňovaných metod odpisování. V dalších podkapitolách jsou sestaveny odpisové plány pro vybraný majetek, který společnost vlastní. Nejprve je vypočtena metoda odpisování, kterou má společnost zvolenou nyní, poté je pro porovnání vypočtena metoda alternativní. Dále jsou také zjištěny dopady na základ daně.

Ve čtvrté kapitole dochází k porovnání vypočtených metod odpisování a zjištění, zda je pro společnost vhodnější metoda, kterou společnost uplatňuje nyní, nebo by pro společnost mohla být vhodnější alternativní metoda. Na základě výsledků dojde k návrhu případných změn.

1 MAJETEK V PODNIKU

Majetek v podniku je jedním z nejdůležitějších aspektů pro podnikání. Většina společností by bez žádného majetku nemohla provozovat svou činnost, je proto třeba, aby byla společnost před zahájením své činnosti vybavena potřebným majetkem. Jaký druh a podobu majetku musí účetní jednotka zakoupit, záleží na tom, v jakém oboru společnost působí a jakou činností se zabývá.

Tato kapitola je věnována vymezení základních pojmů zabývajících se tematikou majetku podniku. Majetek lze rozdělit do dvou základních skupin, a to na majetek dlouhodobý a oběžný. Následující kapitoly se zabývají skupinou dlouhodobého majetku, přiblíženy jsou druhy tohoto majetku, jakými způsoby lze majetek pořídit a ocenit, dále způsoby vyřazení majetku.

1.1 Dlouhodobý majetek

Dlouhodobý majetek je takový majetek podniku, který má dobu použitelnosti delší než jeden rok a nespotřebovává se okamžitě, ale postupně se opotřebovává po celou dobu své životnosti (Česko, 1991). Tento majetek je upraven několika předpisy, mezi které se řadí zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, dále také České účetní standardy či vyhláška č. 500/2002 Sb. Pro daňové účely je pak majetek upraven v zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento majetek může být nazýván také jako stálá aktiva, je tomu tak, protože se v rozvaze nachází na straně aktiv. Tento majetek zpravidla není určen k prodeji, ale je zaměřen na dlouhodobé využívání a je klíčovou součástí provozu podniku. Dlouhodobý majetek se dělí na tři základní skupiny, a to na:

- dlouhodobý hmotný majetek,
- dlouhodobý nehmotný majetek,
- dlouhodobý finanční majetek.

1.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek

Dle Martinovičové a kol. (2019) má dlouhodobý hmotný majetek několik společných znaků, a to zejména dobu použitelnosti a jeho hmatatelnou povahu. Tento majetek se nespotřebovává během krátkého časového období, ale naopak doba jeho použitelnosti je minimálně jeden rok. Ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. (Česko, 2002) jsou uvedeny následující položky DHM:

- pozemky bez ohledu na hodnotu ocenění, ale nesmí být považovány za zboží,

- stavby bez ohledu na výši ocenění, včetně budov, otvírek lomů, pískoven a hlinišť, technické rekultivace, bytových a nebytových prostor a práv staveb,
- hmotné movité věci a jejich soubory, včetně předmětů z drahých kovů bez ohledu na jejich výši pořízení a věci s technicko-ekonomickým určením,
- pěstitelské celky trvalých porostů, včetně ovocných stromů či keřů a trvalých porostů vinic a chmelnic,
- dospělá zvířata a jejich skupiny s dobou použitelnosti minimálně jeden rok a oceněním vyšším, než je hranice nastavená účetní jednotkou,
- jiný dlouhodobý hmotný majetek, kam patří ložiska nevyhrazeného nerostu, umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky či movité kulturní památky, dále věcná břemena k pozemku a stavbě.

Dlouhodobý hmotný majetek je také upraven v ZDP, kde je rozdělen pro účely tohoto zákona do šesti skupin. Do první skupiny patří samostatné movité věci nebo jejich soubory, u nichž vstupní cena překročí hranici 80 000 Kč a jejich doba použitelnosti přesáhne jeden rok. Do druhé skupiny se řadí všechny budovy, domy a jednotky. Třetí skupinu tvoří stavby, výjimku ale mají provozní důlní díla, drobné stavby na pozemcích, které jsou učeny pro plnění funkcí lesa a také oplocení, které slouží k zajišťování lesní výroby a myslivosti. Do čtvrté skupiny patří pěstitelské celky trvalých porostů, u nichž je doba plodnosti delší než tři roky. Do páté skupiny spadají dospělá zvířata a jejich skupiny, u kterých vstupní cena přesáhne 80 000 Kč. Do šesté skupiny se pak řadí technické zhodnocení a výdaje na otvírky lomů, pískoven a hlinišť, technické rekultivace, výdaje hrazené uživatelem, které tvoří součást ocenění majetku, jež je předmětem leasingu a kupní cena přesáhne 80 000 Kč a v poslední řadě právo stavby u poplatníka, který nevede účetnictví (Česko, 1992).

Vyhláška č. 500/2002 Sb. také definuje majetek, který lze odpisovat, a který se neodpisuje. Mezi majetek, který nepodléhá odpisování patří např. umělecká díla, finanční, majetek, zásoby či pohledávky (Česko, 2002)

1.1.2 Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek je vymezen ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. Od roku 2021 ZDP dlouhodobý nehmotný majetek nedefinuje, pro daňové účely se využívají účetní předpisy (Šperl, 2023). Tato skupina majetku je nehmotné povahy, není to tedy fyzická věc. Tento druh majetku společnost vlastní, aby mohla provozovat svou činnost. Pro zařazení musí majetek splňovat překročení hranice doby použitelnosti jeden rok. Do DNM patří zejména nehmotné výsledky vývoje, software, ocenitelná práva a goodwill. Vyhláška č. 500/2002 Sb. považuje za

součástí dlouhodobého nehmotného majetku také technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku od výše ocenění, které si určí účetní jednotka. Za dlouhodobý nehmotný majetek se nepovažují zejména:

- znalecké posudky,
- průzkumy trhu,
- plány rozvoje,
- návrhy propagačních a reklamních akcí,
- certifikace systému jakosti,
- software pro řízení technologií (Česko, 2002).

1.1.3 Dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobý finanční majetek od roku 2021 taktéž není vymezen v ZDP, je upraven pouze ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. Slouží ke zhodnocení finančních prostředků účetní jednotky, má za úkol přinést zisk. Lze tedy říci, že neslouží k samotnému provozu podniku, jako tomu často je u hmotného či nehmotného majetku, ale je držěn s investičním cílem. Z tohoto důvodu se také v rozvaze podniku objevuje méně často. Knápková a kol. (2017) uvádí, že DFM je takový majetek, který má dobu splatnosti delší než jeden rok. Jedná se zejména o dluhopisy, akcie, vkladové listy, termínované vklady, půjčky poskytnuté jiným podnikatelům aj. Narozdíl od hmotného majetku se finanční neopotřebovává, z toho důvodu se proto neodepisuje. Vyhláška č. 500/2002 Sb. je více konkrétní a definuje, že do DFM patří také drahé kovy a kameny, případně předměty z nich vyrobených, pokud nejsou vykázány v DHM, dále také poskytnuté zálohy na DFM, to jak dlouhodobé i krátkodobé zálohy na závadvky (Česko, 2002).

1.2 Pořízení majetku

Pořízení dlouhodobého majetku je upraveno v Českých účetních standardech. Způsob pořízení majetku není nijak upraven zákonem, záleží např. na tom, jakým množstvím peněžních prostředků účetní jednotka disponuje, často také záleží na druhu (podobě) majetku. Hmotný majetek lze pořídit například následujícími způsoby:

- dodavatelským způsobem (koupí),
- vlastní činností,
- bezúplatným nabytím,
- vkladem vlastního majetku do podnikání (Nigrin, 2020).

1.2.1 Pořízení dodavatelský způsobem

Dodavatelský způsob je nejčastěji využíván při pořizování dlouhodobého majetku. Majetek je nejčastěji financován z vlastních finančních prostředků společnosti nebo

z poskytnutého úvěru (Jindrová, 2021). Může být využita také záloha, kdy dojde k částečnému uhrazení majetku před jeho odesláním od dodavatele. Konečná částka k úhradě se následně pokrátí o již uhrazenou zálohu. V případě úhrady z vlastních finančních prostředků se využívá spíše úhrada faktury před nákupem za hotové.

1.2.2 Pořízení vlastní činností

Účetní jednotka může nabýt majetek svou vlastní činností (výrobou). V tomto případě vznikají náklady spojené s výrobou. Jako dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností lze chápat např. zařízení, které si podnik vyrobí sám z nakoupených dílů. Za vlastní činnost nelze považovat koupě majetku od jednoho dodavatele (Nováková, 2022). Pořízení majetku tímto způsobem s sebou nese výhody, ale i nevýhody. Mezi výhody může patřit např. snížení nákladů, pokud společnost vlastní veškeré potřebné technologie a zařízení, nebo specifikace vyrobeného majetku, pokud podnik potřebuje určité přizpůsobení, které nikdo z dodavatelů není schopný zajistit. Nevýhodou je vysoká časová náročnost v porovnání s dodavatelským způsobem.

1.2.3 Pořízení bezúplatným nabytím

Bezúplatný způsob pořízení majetku se týká majetku, který podnik získá bez zaplacení jakékoli částky peněz. Může se jednat například o darování, kdy se neočekává žádná finanční náhrada, či dědictví. Jako bezúplatný způsob nabytí se považuje také předání majetku do vlastnictví po skončení leasingu. Všechny tyto způsoby mají společnou vlastnost, a to nulové vynaložení vlastních finančních prostředků podniku.

1.2.4 Pořízení vkladem do podnikání

K nabytí majetku může také dojít vkladem do podnikání. Může se jednat o vklad z vlastního užívání do podnikání nebo o vklad od společníka. V případě vkladu z vlastního užívání se jedná o vklad fyzické osoby. Zvýší se tedy aktiva i vlastní zdroje.

1.3 Ocenění majetku

Každý majetek podniku musí být finančně ohodnocen. Tento krok je zásadní pro výpočet odpisů, proto je ocenění majetku upraveno v zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví a vyhlášce č. 500/2002 Sb. Ocenit majetek může účetní jednotka třemi způsoby, které jsou také upraveny právními předpisy. Jedná se o ocenění:

- pořizovací cenou,
- vlastními náklady,
- reprodukční pořizovací cenou.

Ocenění majetku snižují přijaté dotace, které mohou podniky získat např. ze státního rozpočtu, rozpočtů územních samosprávných celků či z prostředků Evropské unie. Za dotaci se považuje bezúplatné plnění, které se společností poskytne přímo nebo zprostředkovaně. (Česko, 2002).

1.3.1 Ocenění pořizovací cenou

Dle zákona č. 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví (Česko, 1991) je pořizovací cenou vstupní cena, za kterou byl majetek původně pořízen. Jinými slovy je to cena, která byla za majetek skutečně zaplacená. K pořizovací ceně se připočítávají také vedlejší položky spojené s pořízením majetku. Tyto položky jsou také definované Zákonem o účetnictví (Česko, 1991) a jsou následující:

- náklady na přípravu a zabezpečení majetku (např. správní poplatky, odměny za poradenské služby),
- náklady vynaložené na průzkumné, geologické, geodetické a projektové práce,
- licence, patenty a další práva vztahující se k pořízení majetku,
- náklady vynaložené na vyřazení stávajících staveb kvůli nové výstavbě,
- úroky z úvěrů souvisejících s pořízením dlouhodobého majetku,
- úhrady nákladů za přeložky, překládky a náhradní komunikaci účetní jednotce s vlastnickým právem k dotčenému majetku,
- náklady na zkoušky před uvedením majetku do užívání.

Do pořizovací ceny se dle Zákonu o účetnictví (Česko, 1992) naopak nepočítají:

- náklady na opravu a údržbu majetku po uvedení do užívání,
- kurzové rozdíly,
- smluvní pokuty a úroky z prodlení,
- nájemné,
- náklady spojené se zaškolením personálu.

1.3.2 Ocenění vlastními náklady

Ocenění vlastními náklady se použije v případě, kdy byl majetek pořízen (vyroben) svou vlastní činností. Podle § 25 odst. 5 zákona o účetnictví se vlastními náklady rozumí „*přímé náklady vynaložené na výrobu nebo jinou činnost, popřípadě i přiřaditelné nepřímé náklady, které se vztahují k výrobě nebo k jiné činnosti. Do přímých nákladů se zahrnuje pořizovací cena materiálu a jiných spotřebovaných výkonů a další náklady, které vzniknou v přímé souvislosti s danou výrobou nebo jinou činností*“ (Česko, 1991).

1.3.3 Ocenění reprodukční pořizovací cenou

Dle stanoviska Ministerstva financí (2022), se za reprodukční pořizovací cenu považuje ta cena, za kterou by se majetek pořídil v době, kdy se o něm účtuje. Pro účetní účely se k určení této ceny využívá nejčastěji znalecký posudek. Toto stanovisko (Ministerstvo financí, 2022) také definuje, že reprodukční pořizovací cena se používá v případech:

- bezúplatného nabytí majetku,
- majetku získaného vlastní činností, u kterého nelze zjistit vlastní náklady,
- majetku pořízeného směnnou smlouvou, pokud tato smlouva neobsahuje sjednanou pořizovací cenu,
- vkladu majetku, který nebyl oceněn dle společenské smlouvy či zakladatelské listiny,
- nově zjištěného majetku, který nebyl dosud zachycen v účetnictví.

1.4 Technické zhodnocení a opravy majetku

Účetní jednotka často provádí na majetku technické zhodnocení či opravy. Je důležité rozlišit, zda se jedná právě o technické zhodnocení, nebo o opravu majetku. V této kapitole jsou proto tyto dva pojmy rozlišeny.

Podle Prudkého a Lošťáka (2023) dochází často k záměnám mezi opravou a zhodnocením. Oprava je definována jako proces uvádění majetku do původního a provozuschopného stavu. To zahrnuje jakékoli úpravy, které jsou nezbytné k obnovení funkčnosti majetku. K opravě majetku tedy mohou být použity i jiné materiály než původní. Lze tedy říci, že oprava často slouží k eliminaci fyzického opotřebení majetku. Technické zhodnocení je definováno v § 47 Vyhlášky č. 500/2002 Sb. a také v ZDP. Aby se jednalo o technické zhodnocení, musí být proveden zásah do majetku v podobě změny účelu nebo technických parametrů. To může zahrnovat i zlepšení vybavenosti či rozšíření použitelnosti. Výše technického zhodnocení není z účetního hlediska stanovena (Česko, 2002). Podle ZDP (Česko, 1992) se technickým zhodnocením rozumí výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, které jsou v úhrnu vyšší než 80 000 Kč. Přičemž za rekonstrukci zákon považuje změnu účelu či technických parametrů majetku a modernizaci definuje jako rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku. Velký rozdíl mezi opravou a technickým zhodnocením je potom v promítání ceny do nákladů. V případě provedení opravy se účetní jednotce dostává částka do nákladů již v okamžiku provedení opravy. U technického zhodnocení, které bylo provedeno v dalších letech po pořízení, se jeho výše promítá do odpisů ve formě zvýšené zůstatkové ceny. Pokud dojde k technickému

zhodnocení ve stejném roce jako bylo pořízení majetku, dojde pouze ke zvýšení vstupní ceny a odepisuje se standardním způsobem.

1.5 Vyřazení a likvidace majetku

V určité době používání se může stát majetek pro účetní jednotku nepotřebný a může být vyřazen z evidence majetku a následně zlikvidován různými způsoby. S vyřazením je ale potřeba posoudit případné daňové výdaje. V této kapitole bude vysvětleno, kdy lze majetek z evidence vyřadit, a jakými způsoby ho může účetní jednotka zlikvidovat.

V případě, že chce účetní jednotka vyřadit majetek, který je již zcela odepsán, nevznikají podniku žádné další kroky a stačí pouze daný majetek označit vyřazením na příslušné inventární kartě. Pokud ovšem majetek není zcela odepsán, je nutností posoudit, zda lze zůstatkovou cenu majetku zohlednit jako daňový výdaj. Ve zdaňovacím období, ve kterém byl majetek vyřazen, je potřeba dopočítat poloviční odpis. Nigrin (2020) uvádí, že majetek může být zlikvidován účetní jednotkou několika způsoby:

- prodejem,
- zničením (škoda),
- darováním,
- předáním do osobního vlastnictví.

Pokud se rozhodne podnik majetek prodat, vznikají mu prodejem tržby. Jestliže není ještě majetek plně odepsán, nenulovou zůstatkovou cenu lze zahrnout v plné výši do daňově uznatelných nákladů. Individuálně je potřeba posuzovat vyřazení majetku z důvodu škody. Pokud se jedná o škodu, která vznikla v důsledku živelných pohrom či o škodu, která byla způsobena dle policie neznámým pachatelem, zůstatková cena se do daňových nákladů promítá v plné výši. V případě škody z jiného důvodu lze zůstatkovou cenu uplatnit jen částečně, a to ve výši náhrady škody (od pojišťovny či způsobitele škody). Není-li žádná náhrada škody, zůstatkovou cenu si účetní jednotka do daňově uznatelných nákladů promítnout nemůže. Dojde-li k vyřazení majetku z důvodu darování nebo převedení do osobního vlastnictví, nelze si uplatnit zůstatkovou cenu v daňově uznatelných nákladech. Pokud jsou však splněny všechny podmínky ZDP, lze si darovaný majetek zohlednit v položkách snižujících základ daně (Prudký, Lošťák, 2023; Chalupa a kol., 2023).

2 ÚČETNÍ A DAŇOVÉ ODPISY

Téměř každá účetní jednotka vlastní majetek, který využívá pro provozování své činnosti. Některý majetek se postupně opotřebovává, to jak fyzicky i morálně, a dané opotřebení se vyjadřuje formou odpisů (Drbohlavová a Prátová, 2023). Odepisováním se tedy zahrnuje hodnota majetku do nákladů (výdajů). Jelikož dlouhodobý majetek účetní jednotka využívá delší dobu, není možné uplatnit jeho vstupní cenu do nákladů jednorázově, ale cena se musí uplatňovat postupně. Obecně platí, že celková výše odpisů uplatněná v jednotlivých letech nesmí překročit hodnotu majetku, tedy výše odpisů nesmí překročit jeho vstupní cenu nebo zvýšenou vstupní cenu (Prudký a Lošťák, 2023; Chalupa a kol., 2023). Každá účetní jednotka, která majetek odpisuje, by měla mít ve svých směrnících uvedený obecný odpisový plán. V tomto plánu by mělo být uvedeno minimálně doba použitelnosti majetku, metoda odepisování, ve kterém měsíci se započne odepisovat, výše a způsob zaúčtování odpisu (Bartušková, 2021; Dušek, 2017).

Zákon o účetnictví a rovněž ZDP (Česko, 1991; Česko, 1992) říká, že majetek odpisuje takzvaný odpisovatel, kterým může být:

- poplatník, který má k danému majetku vlastnické právo,
- organizační složka státu, která má právo hospodařit se státním majetkem,
- organizace územního samosprávného celku, která nabývá práva hospodařit s majetkem,
- dobrovolný svazek obcí u majetku, který byl vložen členskou obcí,
- podílový nebo svěřenský fond, pokud je majetek jeho součástí,
- nástupnická obchodní korporace.

Tento odpisovatel má tedy právo promítnout opotřebení majetku formou odpisů do daňově uznatelných nákladů.

Odpisy majetku se dělí do dvou velkých skupin, a to na účetní a daňové. Každá skupina má potom své různé metody odepisování. V následujících podkapitolách jsou přiblíženy základní vlastnosti odpisů a vysvětleny jednotlivé metody výpočtu.

2.1 Účetní odpisy

Účetní odpisy představují skutečné opotřebení daného majetku, dávají tak realistický přehled o majetku. O výpočtu a uplatnění těchto odpisů si účetní jednotka rozhoduje sama. Doba odepisování není stanovena, obecně musí překročit hranici jednoho roku, jelikož i doba použitelnosti majetku je vyšší než jeden rok. Maximální doba odepisování ale není zákonem určena. Sazby odpisů si účetní jednotka taktéž stanoví sama. Chalupa a kol. (2023) uvádí, že „rozhodnými kritérii, která lze považovat za výchozí podklady pro určení sazeb, jsou zejména

hledisko času, doba použitelnosti majetku či objem výkonů určující životnost majetku“. Zahájit účetní odepisování lze po uvedení do stavu užívání. Odpisy se nejčastěji uplatňují každý měsíc a vždy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Mezi nejčastější metody odpisování účetních odpisů patří časové a výkonové odpisy (Dušek, 2017).

2.1.1 Časové odpisy

Pomocí časových odpisů se vyjadřuje opotřebení majetku, které vzniklo v průběhu časového období. Předpokládá se, že hodnota majetku se postupně snižuje s ohledem na délku jeho užívání. U časových odpisů si účetní jednotka musí zvolit jednu ze dvou technik odpisování. První technikou je rovnoměrné (lineární) odpisování, které spočívá v tom, že se hodnota odpisu nemění, zůstává stejná po celou dobu odepisování majetku. Využívá se zejména u majetku, který se opotřebovává stejně (rovnoměrně) po celou dobu jeho užívání (Valouch, 2012). Při výpočtu lze využít vzorec:

$$\text{Rovnoměrný odpis} = \frac{VC}{t} \quad (1)$$

VC ... vstupní cena

t ... doba používání

Druhá technika je zrychlené odpisování majetku, kde se, narozdíl od rovnoměrného odpisování, mění hodnota odpisu. Využívá se zejména u majetku, který se opotřebovává více v prvních letech nebo. Ztrácí tedy větší část své hodnoty v prvních letech používání, proto je i odpis v každém roce nižší než v roce předchozím. V prvním roce je tedy odpis nejvyšší (Valouch, 2012). Pro výpočet lze použít vzorec:

$$\text{Zrychlený odpis} = \frac{2 \times VC \times (t + 1 - i)}{t \times (t + 1)} \quad (2)$$

VC ... vstupní cena

t ... doba používání

i ... rok odepisování

2.1.2 Výkonové odpisy

Výkonové odpisy se využívají u majetku, který se opotřebovává v důsledku jeho skutečného využívání. Nezáleží na čase, ale na výkonech. Výkonové odpisy se tedy často využívají pro stroje. Hodnota majetku, v tomto případě stroje, se snižuje o práci, kterou

vykonal. Může se tedy jednat například o počet výrobků, které stroj vyrobil. U této formy odepisování je nutností vypočítat odpisový koeficient, ke kterému je potřeba určit vstupní cenu majetku a celkový počet vyrobených kusů. Následně se vypočítá výkonový odpis.

$$\text{Odpisový koeficient} = VC \div n \quad (3)$$

VC ... vstupní cena

n ... celkový počet vyrobených kusů deklarovaných výrobcem

$$\text{Výkonový odpis} = OK \times n_s \quad (4)$$

OK ... odpisový koeficient

n_s ... počet skutečně vyrobených kusů

2.2 Daňové odpisy

Daňové odpisy jsou vymezeny zákonem o daních z příjmů. Nevyjadřují tedy skutečné opotřebení majetku, ale slouží pro výpočet daňového základu pro daň z příjmů. Jsou proto určeny pro stanovení maximální částky, kterou lze za dané zdaňovací období brát jako daňově uznatelný náklad (Drbohlavová, Prátová, 2023). Zahájit daňové odpisování lze po uvedení do stavu užívání. Daňové odpisy se na rozdíl od účetních uplatňují jednou ročně a stejně jako účetní se zaokrouhlují na celé koruny nahoru (Dušek, 2017). Ne každý majetek ale může být odpisován formou daňových odpisů. V § 27 ZDP (Česko, 1992) je vymezen majetek, který nelze daňově odepisovat. Jedná se zejména o:

- majetek, který byl převeden bezúplatně dle smlouvy o finančním leasingu, jehož výdaje nepřevyší 80 000 Kč,
- pěstitelské celky trvalých porostů, jejichž doba plodnosti přesáhla 3 roku a nedosáhly plodonosného stáří,
- hydromeliorace do 2 let po jejím dokončení,
- umělecká díla, jež jsou hmotným majetkem, ale nejsou součástí stavby a budovy,
- movité kulturní památky a soubory,
- inventarizační přebytky hmotného majetku, které nebyly zaúčtovány do výnosů.

Pokud účetní jednotka pořídí majetek, který lze na základě ZDP daňově odepisovat, je povinna ho zařadit do jedné ze šesti odpisových skupin. ZDP (Česko, 1992) v § 30 stanovuje

šest odpisových, včetně počet let, který je daný majetek odepisován. Příloha č. 1 k zákonu č. 586/1992 Sb. potom přesně určuje, do jaké odpisové skupiny majetek patří.

U daňových odpisů se mimo výjimky rozlišují dvě metody odepisování. Záleží na účetní jednotce, zda si zvolí formu rovnoměrného odepisování nebo zrychleného odepisování. Metoda ale v průběhu odepisování ale nelze změnit. U matric, zápustek, forem, modelů a šablon, které jsou označeny kódem 25.73.50 nebo 25.73.60 dle klasifikace CZ-CPA, se roční daňový odpis vypočítá pomocí podílu vstupní ceny a stanovené doby životnosti nebo počtu vyrobených kusů odliktů (Česko, 1992). V následujících dvou kapitolách budou tyto metody daňového odepisování vysvětleny.

2.2.1 Rovnoměrné odpisy

Při metodě rovnoměrného odepisování se výše ročního odpisu nemění a každý rok se uplatňuje vždy stejná částka. Výjimkou je první rok odepisování, kdy je dána jiná odpisová sazba než pro roky následující. Odpis prvního roku má tedy vždy jinou hodnotu než odpisy následujících let. Sazby pro jednotlivé odpisové skupiny jsou upraveny v § 31 ZDP (Prudký a Lošťák, 2023; Česko, 1992).

Tabulka 1 – Odpisové sazby pro rovnoměrné odepisování

Odpisová skupina	Sazba v 1. roce odepisování	Sazba v dalších letech odepisování	Sazba pro zvýšenou vstupní cenu
1.	20	40	33,3
2.	11	22,25	20
3.	5,5	10,5	10
4.	2,15	5,15	5
5.	1,4	3,4	3,4
6.	1,02	2,02	2

Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o daních z příjmů

Pro výpočet rovnoměrného odpisu za dané zdaňovací období je potřeba zjistit jednu setinu součinu vstupní ceny a dané roční odpisové sazby (Česko, 1992).

$$RO_x = \frac{VC \times OS_x}{100} \quad (5)$$

RO_x ... rovnoměrný odpis daného roku

VC ... vstupní cena

OS_x ... roční odpisová sazba daného roku

Tímto způsobem se majetek odepisuje, pokud nebylo provedeno technické zhodnocení. V případě provedení technického zhodnocení se v roce provedení a letech následující počítá rovnoměrný odpis ze zvýšené vstupní ceny. Ta je dána součtem hodnoty vstupní ceny a hodnoty provedeného technického zhodnocení. Musí se také použít odpisová sazba pro zvýšenou vstupní cenu (Prudký a Lošťák, 2023). Odpis se tedy stanoví jako jedna setina součinu zvýšené vstupní ceny a přiřazené roční odpisové sazby (Česko, 1992).

$$ROZ = \frac{ZVC \times OSZ}{100} \quad (6)$$

ROZ ... rovnoměrný odpis po provedení technického zhodnocení

ZVC ... zvýšená vstupní cena

OSZ ... odpisová sazba pro zvýšenou vstupní cenu

Zákon o daních z příjmů také udává možnost využít zvýšené odpisové sazby majetku. Výjimkou jsou fyzické osoby uplatňující výdaje paušálem, které musí vést odpisy evidenčně a fyzické osoby využívající hmotný majetek zčásti a do výdajů zahrnují pouze poměrnou část odpisů. Z tohoto důvodu byly doplněny další odpisové sazby, u kterých je zvýšena sazba v prvním roce odepisování (Česko, 1992).

Tabulka 2 – Odpisové sazby pro při zvýšeném odpisu o 20 %

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v první roce o 20 %		
	v první roce odepisování	v dalších letech odepisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1.	40	30	33,3
2.	31	17,25	20
3.	24,4	8,4	10

Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o daních z příjmů

Tato odpisová sazba zvyšuje odpis v prvním roce o 20 % a v dalších letech odepisování rovnoměrně promítne zbývající částku. Tuto sazbu mohou využít zejména účetní jednotky se zemědělskou a lesní výrobou, které jsou označeny v klasifikaci CZ-CPA kódem 28.3 (Česko, 1992).

Tabulka 3 – Odpisové sazby při zvýšení odpisu o 15 %

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v první roce o 15 %		
	v první roce odepisování	v dalších letech odepisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1.	35	32,5	33,3
2.	26	18,5	20
3.	19	9	10

Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o daních z příjmů

Tato odpisová sazba zvyšuje odpis v prvním roce o 15 %. Tyto sazby lze využít u poplatníka, který je prvním vlastníkem zařízení pro čištění a úpravu vod v klasifikaci CZ-CPA vedený pod kódem 28.29.12 (Česko, 1992).

Tabulka 4 – Odpisové sazby při zvýšení odpisu o 10 %

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v první roce o 10 %		
	v první roce odepisování	v dalších letech odepisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1.	30	35	33,3
2.	22	19,75	20
3.	15,4	9,4	10

Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o daních z příjmů

Tato odpisová sazba zvyšuje odpis v prvním roce o 10 %. Tyto sazby může využít poplatník, který je prvním vlastníkem hmotného majetku v odpisových skupinách 1 až 3 s výjimkou majetku, u kterého byla využita jiný zvýšená odpisová sazba (Česko, 1992).

2.2.2 Zrychlené odpisy

Zatímco rovnoměrné odepisování umožňuje odepisovat každý rok stejnou výši odpisu, zrychlené odepisování má degresivní průběh. Umožňuje tak odepsat v prvních letech vyšší hodnotu a hodnota odpisu se s přibývajícím dobou odepisování snižuje. Při zrychleném odepisování jsou jednotlivým odpisovým skupinám přiřazeny koeficienty, které jsou upraveny v §32 ZDP (Česko, 1992).

Tabulka 5 – Odpisové sazby pro zrychlené odpisování

Odpisová skupina	Koeficient v 1. roce odepisování	Koeficient v dalších letech odepisování	Koeficient pro zvýšenou vstupní cenu
1.	3	4	3
2.	5	6	5
3.	10	11	10
4.	20	21	20
5.	30	31	30
6.	50	51	50

Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o daních z příjmů

Roční odpis pro první rok při zrychleném odpisování se stanoví jako podíl vstupní ceny a koeficientu platného v prvním roce odpisování (Česko, 1992).

$$ZO_1 = \frac{VC}{K_1} \quad (7)$$

ZO_1 ... zrychlený odpis v prvním roce

VC ... vstupní cena

K_1 ... koeficient pro první rok odpisování

V ostatních letech se odpis stanoví jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdílu mezi daným koeficientem a počtem let, po které byl již odpisován. Zůstatková cena se stanoví rozdílem mezi vstupní cenou a součtem již uplatněných odpisů (Česko, 1992).

$$ZO_x = \frac{2 \times ZC}{K_x - r + 1} \quad (8)$$

ZO_x ... zrychlený odpis pro další roky

ZC ... zůstatková cena

K_x ... koeficient pro další roky odepisování

r ... rok, pro který se odpisy počítají

V případě provedení technického zhodnocení, tedy v prvním roce zvýšení zůstatkové ceny, se odpis vypočítá jako podíl dvojnásobku zvýšené zůstatkové ceny a koeficientu pro zvýšenou vstupní cenu. Zvýšená zůstatková cena se vypočítá jako součet zůstatkové ceny a hodnoty technického zhodnocení (Česko, 1992).

$$ZO_z = \frac{2 \times ZZC}{K_z} \quad (9)$$

ZO_z ... zrychlený odpis v roce provedení technického zhodnocení

ZZC ... zvýšená zůstatková cena

K_z ... koeficient pro zvýšenou vstupní cenu

V následujících letech po provedení technického zhodnocení se výše ročního zrychleného odpisu vypočítá jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny a rozdíl mezi koeficientem a počtem let, po který je odpisován ze zvýšené vstupní ceny (Česko, 1992).

$$ZO_{zn} = \frac{2 \times ZZC}{K_z - r - 1} \quad (10)$$

ZO_{zn} ... zrychlený odpis pro další roky po provedení technického zhodnocení

ZZC ... zvýšená zůstatková cena

K_z ... koeficient pro zvýšenou vstupní cenu

r ... rok, pro který se odpisy počítají

2.3 Vliv odpisů na základ daně

Účetní odpisy slouží k vyjádření skutečného opotřebení majetku, z tohoto důvodu patří mezi náklady společnosti. Na stranu druhou, daňové odpisy jsou určeny pouze pro daňové účely a nereflktují skutečné opotřebení majetku. Daňové odpisy snižují společnosti základ daně, čímž mohou snížit celkovou daňovou povinnost. Výpočet základu daně ale závisí na porovnání těchto dvou druhů odpisů. Pokud daňové odpisy převyšují účetní odpisy, dochází k snižování základu daně, pokud naopak účetní odpisy převyšují daňové, dochází k zvyšování základu daně. Toto ovlivnění daně má za následek dopad na daňovou povinnost. Snížení základu daně způsobuje společnosti daňovou úsporu, naopak zvýšení základu daně způsobuje daňové navýšení. V roce 2024 dochází ke změně daňové sazby z původních 19 % na 21 % (Česko, 1992). Tato změna přináší změnu i v daňové úspoře či daňovém navýšení společnosti, které se zvýší.

3 ANALÝZA ODPIŠŮ VE SPOLEČNOSTI

V této kapitole je nejprve představena vybraná společnost DAKO-CZ, a.s., jejíž metody odpisování jsou v následující kapitole zanalyzovány. Tato kapitola, mimo základních informací o společnosti, seznamuje také s informacemi o dlouhodobém majetku, tedy jaký majetek společnost vlastní, jakými cenami je tento majetek oceňován, a jaké metody odpisování jsou uplatňovány. Pro analýzu metod odpisování jsou vybrány různé druhy majetku, u nichž jsou vypočteny metody odpisování, které jsou v následující kapitole porovnány.

3.1 Představení společnosti

Společnost DAKO-CZ je akciovou společností, která sídlí v Třemošnici ve východních Čechách. Je „*předním výrobcem pneumatických, elektromechanických a hydraulických brzdových systémů pro kolejová vozidla*“ (DAKO-CZ, a.s., 2023). Kolejová vozidla s brzdami, které byly vyrobeny touto společností, jsou rozšířeny nejen v Evropě, ale také v zemích jako je Čína, Malajsie, Indonésie či Alžírsko. Mezi klíčové odběratele produktů společnosti patří Siemens Mobility GmbH, Stadler Rail Gruppe, Tatravagónka Poprad a.s. nebo např. Škoda Transportation (DAKO-CZ, a.s., 2023).

V posledních letech zaměřila společnost své aktivity také na rozšiřování své působnosti a založila tak několik dceřiných společností. V České republice se jedná o společnosti DAKO-CZ Machinery, zaměřující se na výrobní činnost a sídlí v Ostravě, DAKO-CZ Service, která má sídlo v Mostě a zaměřuje se zejména na opravy brzdových systémů a společnost DAKO-CZ Transelco, která se zabývá výrobou stavěčů a sídlí v Třemošnici. Dále v posledních letech rozšířila svou působnost na indický trh, kde byla založena dceřiná společnost DAKO-CZ India Pvt. Ltd. a s dalšími indickými partnery joint ventures s názvy Medha DAKO-CZ Pvt. Ltd. a JWL DAKO-CZ Ltd. Tato forma partnerství je založena za účelem spolupráce s indickými společnostmi a klade si za cíl jednodušší dodání brzdových systémů na indický trh. V roce 2023 došlo k vytvoření divize CSG Mobility, která spojuje všechny dceřiné společnosti a kopřivnickou společnost Tatra Trucks a sdružuje tak společnosti podnikající v oboru dopravu, zejména v automobilovém a železničním průmyslu. Společnost je jedním z členů průmyslově-technologické skupiny Czechoslovak Group, a.s. (DAKO-CZ, a.s., 2023)

Výroba brzdových systémů klade vysoké nároky, které je nutností dodržet, společnost má proto od roku 1996 zavedený systém řízení jakosti, který je certifikovaný podle norem ISO 9001, která svědčí o závazku k vysokým standardům kvality a efektivity. Má také certifikovaný proces svařování dle normy ČSN EN ISO 3834-2. Mimo jiné se také ztotožňuje s normami IRIS (International Railway Industry Standard) a v roce 2022 se stala členem UNIFE (European

Rail Supply Industry), které sdružuje národní asociace železničního průmyslu. Všechny obdržené certifikáty jsou pro podnik závazkem a zárukou splnění přísných požadavků, které přispívají k celkové spokojenosti zákazníků (DAKO-CZ, a.s., 2023).

Obrázek 1 – Logo společnosti

Zdroj: (DAKO-CZ, a.s., 2023)

Společnost byla založena zakladatelskou listinou a zapsána do obchodního rejstříku dne 5. května 1992. Kořeny organizace ale sahají až do roku 1816, kdy byla v Třemošnici Josefem Janem Zvěřinou založena slévárna. Díky příchodu, předního vynálezce brzdných systému, pana Josefa Daňka, došlo v roce 1956 ke schválení brzdného systému, který se začal ve společnosti vyrábět. V roce 2019 došlo ke změně sídla společnost, kdy došlo k přejmenování ulice na Josefa Daňka. Společnost tak vzdala hold vynálezci, který se zasloužil o rozvoj společnost v době jejího vzniku. Mimo jiné získala společnost v roce 2021 titul Firma roku Pardubického kraje a umístila se v TOP 5 společnostech v České republice (DAKO-CZ, a.s., 2023).

Organizační struktura je ve společnosti DAKO-CZ uplatňována liniová. Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada a statutárním orgánem je představenstvo. Společnost má jednu organizační jednotku, v jejíž čele stojí generální ředitel. Podřízeni jsou odborní ředitelé jednotlivých úseků. Konkrétně se jedná o úsek ekonomický, obchodní, technický, výrobní, personální, jakosti, vývoje a výzkumu a nákupu a logistiky. Tyto úseky jsou dále členěny na odbory a oddělení (DAKO-CZ, a.s., 2023).

3.2 Výsledek hospodaření společnosti

Pro následné zhodnocení metod odpisování jsou potřeba informace ohledně výsledku hospodaření, které mají vliv na výběr vhodné metody. Tabulka č. 6 zobrazuje HV pro roky 2021 a 2022.

Tabulka 6 – Hospodářský výsledek společnosti

Rok	Hospodářský výsledek před zdaněním	Hospodářský výsledek po zdanění	Daň z příjmů
2021	388 398 000	325 457 000	62 941 000
2022	541 418 000	439 683 000	101 735 000

Zdroj: (DAKO-CZ, a.s., 2023)

Výsledek hospodaření společnosti za rok 2021 i 2022 skončil ziskem. Bylo rozhodnuto, že zisk roku 2021, byl převeden do nerozděleného zisku v celkové výši 325 457 000 Kč. O rozdělení zisku roku 2022 ještě nebylo rozhodnuto, ale představenstvo společnosti navrhuje stejný postup jako u roku předchozího (DAKO-CZ, a.s., 2023).

3.3 Odpisování majetku

Ve společnosti DAKO-CZ se dlouhodobým majetkem rozumí majetek, který má dobu použitelnosti více než jeden rok a jeho ocenění je u hmotného majetku vyšší než 40 tisíc Kč, u nehmotného majetku vyšší než 60 tisíc Kč. Pokud by cena byla nižší, majetek je evidován jako zásoba a do nákladů se účtuje při výdeji do spotřeby. Dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek se oceňuje pořizovací cenou. Dlouhodobý hmotný majetek, který byl vytvořený vlastní činností je oceňován vlastními náklady, mezi které patří např. jednicový materiál, kooperace, jednicové mzdy či výrobní režie. Reprodukční pořizovací cenou jsou oceňovány přebytky hmotného majetku, kdy je tato cena stanovena na úrovni tržní ceny k datu zařazení. Zařazení dlouhodobého majetku se provádí k okamžiku uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání. Majetek je evidován na inventárních kartách v informačním systému společnosti. Technické zhodnocení zvyšuje pořizovací cenu, pokud přesáhne částku 40 tisíc Kč u hmotného majetku a 60 tisíc Kč u nehmotného majetku. Vyřazení majetku se provádí na základě „Likvidačního protokolu dlouhodobého majetku“ (vnitropodnikové dokumenty; DAKO-CZ, a.s., 2023).

Společnost uplatňuje pouze lineární metodu odpisování. Majetek se odepisuje daňově, pokud je jeho cena vyšší než 80 tisíc Kč. Pokud je pořizovací cena nižší, odpisuje se pouze účetně. Účetní odpisy se účtují měsíčně, daňové ročně. U forem a modelových zařízení se uplatňují výkonové odpisy a účetní odpisy se rovnají daňovým, protože i daňové odpisy se počítají jako podíl vstupní ceny a počtu vyrobených kusů odlitků. U této formy odpisování je výpočet výkonového odpisu propojen se skladovou evidencí, pomocí které se lehce dojde ke zjištění celkového počtu vyrobených kusů pro dané období (vnitropodnikové dokumenty; DAKO-CZ, a.s., 2023). Následující tabulka č. 7 zobrazuje příklady majetku, které společnost odpisuje, včetně doby odpisování.

Tabulka 7 – Doba odpisování majetku společnosti

Majetek	Doba odpisování
Budovy a stavby	12–45 let
Stroje a technická zařízení	4–22 let
Automobily	5–8 let
Software	4 roky
Ocenitelná práva	6 let
Soubory movitých věcí	12 let
Jiná zařízení včetně speciálních nástrojů	5–10 let

Zdroj: vlastní zpracování dle (DAKO-CZ, a.s., 2023)

Z tabulky č. 7 je patrné, že nejdéle se odpisují budovy a stavby, pro tuto skupinu je vymezeno i nejširší rozmezí. Široké rozmezí je nastaveno také pro stroje a technická zařízení, protože právě stroje jsou nejpočetnější skupinou majetku, která společnost vlastní. Kromě výrobních strojů do této skupiny patří i technické vybavení kancelářských budov, různé menší přístroje s dobou použitelnosti delší než jeden rok aj. Hlavní činností společnosti je především výroba, veškerý vlastněný majetek je proto tvořen zejména stroji a zařízením, které jsou pro výrobu brzdových systémů potřeba.

Jelikož společnost uplatňuje pro výpočet odpisů pouze metodu rovnoměrného odpisování, je tím zajištěno, že do nákladů se přenáší stále stejná hodnota majetku. To má konstantní dopad i na výsledek hospodaření. V následujících podkapitolách bude proto, mimo rovnoměrné metody, vypočtena i druhá alternativní metoda odpisování a následně dojde ke zhodnocení těchto metod.

3.3.1 Odpisový plán soustružnického centra CTX beta 800 TC

Společnost pořídila v květnu roku 2021 soustružnické centrum za 14 588 429 Kč. Pro účely účetního odpisování bylo společností rozhodnuto, že se bude odpisovat 15 let. Pro účely daňového odpisování byl majetek zařazen do 2. odpisové skupiny a odepisuje se tedy 5 let. V září 2022 bylo provedeno technické zhodnocení v celkové částce 231 675 Kč (vnitropodnikové dokumenty).

V tabulce č. 8 je vidět, jak se vypočítají rovnoměrné účetní odpisy daného majetku. Účetně se začal majetek odpisovat následující měsíc po zařazení, v tomto případě v červnu 2021. Pro rok 2021 je tedy roční odpis vypočítán pouze pro sedm měsíců. Rok 2022 je potřeba rozdělit na dobu před technickým zhodnocením, kdy se odpis vypočítá ze zůstatkové ceny, a dobu po technickém zhodnocení, kdy se odpis vypočítá ze zůstatkové ceny zvýšené právě

o hodnotu technického zhodnocení. V letech následujících se odpis počítá ze zvýšené zůstatkové ceny. Odpis v roce 2036, v posledním roce odpisování, se vypočítá pouze pro zbývajících pět měsíců.

Tabulka 8 – Účetní rovnoměrné odpisy soustružnického centra

Rok	Výpočet	Výše odpisu
2021	$(14\,588\,429/180)*7$	567 328
01-09/2022	$(14\,021\,101/173)*9$	729 422
10-12/2022	$(13\,523\,354/164)*3$	247 379
2023	$(13\,275\,975/161)*12$	989 514
2024	$(12\,286\,461/149)*12$	989 514
2025	$(11\,296\,947/137)*12$	989 514
2026	$(10\,307\,433/125)*12$	989 514
2027	$(9\,317\,919/113)*12$	989 514
2028	$(8\,328\,405/101)*12$	989 514
2029	$(7\,338\,891/89)*12$	989 514
2030	$(6\,349\,377/77)*12$	989 514
2031	$(5\,359\,863/65)*12$	989 514
2032	$(4\,370\,349/53)*12$	989 513
2033	$(3\,380\,836/41)*12$	989 513
2034	$(2\,391\,323/29)*12$	989 513
2035	$(1\,401\,810/17)*2$	989 513
2036	$(412\,297/5)*5$	412 297

Zdroj: vlastní zpracování

Pro účely daňového odpisování byl stroj zařazen do 2. odpisové skupiny a odpisuje se 5 let. Pro rok 2021 je určena vstupní cena 14 588 429 Kč, v dalších letech se roční odpis musí počítat ze zvýšené vstupní ceny o technické zhodnocení, tedy z ceny 14 820 104 Kč. Výpočet rovnoměrných a daňových odpisů lze vidět v tabulce č. 9. Pro výpočet daňových odpisů je třeba zjistit příslušné koeficienty pro druhou odpisovou skupinu, které jsou v tomto případě pro rovnoměrné odpisy 11 pro první rok a 20 pro zvýšenou vstupní cenu, pro zrychlené odpisy je to koeficient 5 pro první rok a 5 pro zvýšenou vstupní cenu.

Tabulka 9 – Daňové odpisy soustružnického centra

Rok	Rovnoměrné daňové odpisy		Zrychlené daňové odpisy	
	výpočet	výše odpisu	výpočet	výše odpisu
2021	$(14\,588\,429 \cdot 11) / 100$	1 604 728	$14\,588\,429 / 5$	2 917 686
2022	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 964 021	$(2 \cdot 11\,902\,418) / 5$	4 760 968
2023	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 964 021	$(2 \cdot 7\,141\,450) / 4$	3 570 725
2024	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 964 021	$(2 \cdot 3\,570\,725) / 3$	2 380 484
2025	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 964 021	$(2 \cdot 1\,191\,241) / 2$	1 190 241
2026	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	1 359 292		-

Zdroj: vlastní zpracování

Společnost by také mohla uplatnit zvýšený roční odpis v prvním roce odpisování. Dle ZDP se soustružnické centrum řadí do skupiny s navýšením o 10 %. Majetek spadá do 2. odpisové skupiny, pro rovnoměrné odpisování jsou koeficienty odpisování 21 pro první rok odpisování, 19,75 pro další roky odpisování a 20 v případě zvýšené vstupní ceny. V případě využití zrychleného daňového odpisování s navýšením 10 % se vstupní cena navýší právě o těchto 10 % (Česko, 1992). Výpočet zvýšení daňových odpisů je zobrazen na tabulce č. 10.

Tabulka 10 – Zvýšené daňové odpisy o 10 %

Rok	Rovnoměrné zvýšené daňové odpisy		Zrychlené zvýšené daňové odpisy	
	výpočet	výše odpisu	výpočet	výše odpisu
2021	$(14\,588\,429 \cdot 21) / 100$	3 063 571	$(14\,588\,429 / 5) + (14\,588\,429 \cdot 0,01)$	3 063 571
2022	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 970 021	$(2 \cdot 11\,756\,533) / 5$	4 702 614
2023	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 970 021	$(2 \cdot 7\,053\,919) / 4$	3 526 960
2024	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 970 021	$(2 \cdot 3\,526\,959) / 3$	2 351 306
2025	$(14\,820\,104 \cdot 20) / 100$	2 846 470	$(2 \cdot 1\,175\,653) / 2$	1 175 653

Zdroj: vlastní zpracování

Pro zjištění vlivu odpisů na základ daně je potřeba zjistit rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy. Následně lze vypočítat, zda společnosti vzniká daňová úspora či daňové navýšení. Ovlivnění základu daně v případě uplatnění rovnoměrných daňových odpisů soustružnického centra zobrazuje tabulka č. 11.

Tabulka 11 – Vliv rovnoměrných odpisů soustružnického centra na ZD

Rok	Účetní odpisy	Daňové rovnoměrné odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2021	567 328	1 604 728	- 1 037 400	úspora 197 106
2022	976 801	2 964 021	- 1 987 220	úspora 377 572
2023	989 514	2 964 021	- 1 974 507	úspora 375 157
2024	989 514	2 964 021	- 1 974 507	úspora 414 647
2025	989 514	2 964 021	- 1 974 507	úspora 414 647
2026	989 514	1 359 292	- 369 778	úspora 77 654
2027–2035	989 513	-	989 513	navýšení 207 798
2036	412 297	-	412 297	navýšení 86 583

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 11 je patrné, že vlivem daňových rovnoměrných odpisů dochází k snižování základu daně, protože daňové odpisy převyšují hodnotu účetních odpisů. V prvním roce odpisování dochází k snížení daňového základu o více než 1 milion Kč, po následující čtyři roky je základ daně snižován o částku necelých 2 miliony korun. V roce 2026 dochází ke snížení základu daně o částku 370 tisíc Kč vlivem prodloužení doby odpisování kvůli technickému zhodnocení. Od roku 2027 nastává opačná situace a základ daně je naopak zvyšován, protože dochází k uplatňování pouze účetních odpisů, které představují pro společnost náklad a zvyšují tedy základ daně. V letech 2027–2035 dochází k zvýšení daňového základu ve výši téměř 1 milionu Kč a v posledním roce vlivem uplatnění účetních odpisů o více než 400 tisíc Kč. Toto ovlivnění způsobuje daňovou úsporu v letech, kdy probíhá daňové odpisování, a naopak daňové navýšení v době, kdy již uběhla doba daňového odpisování a dochází pouze k odpisování účetnímu. Vlivem rovnoměrného odpisování, které je spojeno s konstantním výsledkem odpisů, lze z tabulky vidět konstantní dopad na základ daně. Rok 2022 se liší z důvodu provedení technického zhodnocení, z tohoto důvodu je částka ročního odpisu vyšší. V roce 2024 lze také vidět vyšší daňovou úsporu oproti předchozímu roku, přestože základ daně je ovlivněn stejnou výší odpisu. Kvůli změně daňové sazby od roku 2024 na 21 % totiž dochází i k změně daňové úspory, která je od roku 2024 vlivem vyšší daňové sazby také vyšší.

Pro následné porovnání, zda je pro společnost vhodnější odpisová metoda rovnoměrná či zrychlená, je zpracována tabulka č. 12, která zobrazuje ovlivnění základu daně a vliv na daňovou povinnost při uplatnění zrychlené metody.

Tabulka 12 – Vliv zrychlených odpisů soustružnického centra na ZD

Rok	Účetní odpisy	Daňové zrychlené odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2021	567 328	2 917 686	- 2 350 358	úspora 446 569
2022	976 801	4 760 968	- 3 784 167	úspora 718 992
2023	989 514	3 570 725	- 2 581 211	úspora 490 431
2024	989 514	2 380 484	- 1 390 970	úspora 292 104
2025	989 514	1 190 241	- 200 727	úspora 42 153
2026	989 514	-	989 514	navýšení 207 798
2027–2035	989 513	-	989 513	navýšení 207 798
2036	412 297	-	412 297	navýšení 86 583

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 12 lze na první pohled soudit, že daňové zrychlené odpisy snižují v prvních letech odpisování daňový základ více než daňové odpisy rovnoměrné. V první roce odpisování je základ daně snížen o více než 2,3 milionů Kč, v druhém roce o 3,7 milionů Kč a ve třetím roce o částku vyšší než 2,5 milionů Kč. Lze tedy říci, že zrychlené odpisy v prvních třech letech sníží základ daně o necelých 9 milionů Kč, zatímco rovnoměrné odpisy pouze o částku 6,5 milionů Kč. O roku 2026 dochází ke stejnému efektu, protože soustružnické centrum je daňově odpisováno pouze 5 let, zatímco pro účetní odpisy byla stanovena doba odpisování 15 let. Z tohoto důvodu je základ daně zvyšován částkou necelého 1 milionu Kč a v posledním roce o částku přesahující 400 tisíc Kč. V roce 2024 je vlivem zvýšení daňové sazby daňová úspora vyšší o téměř 30 tisíc Kč.

Z důvodu vyšší daňové úspory v prvních letech lze soudit, že by pro společnost mohly být nejvýhodnější zvýšené daňové odpisy o 10 %. Ovlivnění základu daně a následně vypočtenou daňovou úsporu či navýšení při uplatnění zvýšených daňových rovnoměrných odpisů zobrazuje tabulka č. 13.

Tabulka 13 – Vliv zvýšených rovnoměrných odpisů soustružnického centra na ZD

Rok	Účetní odpisy	Zvýšené rovnoměrné daňové odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2021	567 328	3 063 571	- 2 496 243	úspora 474 287
2022	976 801	2 970 021	- 1 993 220	úspora 378 712
2023	989 514	2 970 021	- 1 980 507	úspora 376 297
2024	989 514	2 970 021	- 1 980 507	úspora 415 907
2025	989 514	2 846 470	- 1 856 956	úspora 389 961
2026	989 514	-	989 514	navýšení 207 798
2027–2035	989 513	-	989 513	navýšení 207 798
2036	412 297	-	412 297	navýšení 86 583

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 13 je patrné, že v případě zvolení metody zvýšeného rovnoměrného daňového odpisování dochází v prvních letech k vyššímu snižování základu daně než v případě rovnoměrných daňových odpisů bez navýšení. V prvním roce odpisování je daňový základ snížen o částku téměř 2,5 milionů Kč. V letech následujících je snižován o téměř 2 miliony Kč každý rok. V roce 2022 o 13 tisíc více, protože bylo provedeno technické zhodnocení, které má za následek vyšší daňový odpis. V roce 2024 se daňová úspora zvýší z důvodu změny daňové sazby. Vlivem sazby 21 % je daňová úspora téměř 416 tisíc Kč, pokud by však nedošlo ke změně sazby, byla by daňová úspora o necelých 40 tisíc nižší. Jelikož se zdá metoda zvýšeného odpisování vhodnější, zcela nejlepší by mohla být metoda daňového zvýšeného zrychleného odpisování.

Tabulka 14 – Vliv zvýšených zrychlených odpisů soustružnického centra na ZD

Rok	Účetní odpisy	Zvýšené zrychlené daňové odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2021	567 328	3 063 571	- 2 496 243	úspora 474 287
2022	976 801	4 702 614	- 3 725 813	úspora 707 905
2023	989 514	3 526 960	- 2 537 446	úspora 482 115
2024	989 514	2 351 306	- 1 361 792	úspora 285 977
2025	989 514	1 175 653	- 186 139	úspora 39 090
2026	989 514	-	989 514	navýšení 207 798
2027–2035	989 513	-	989 513	navýšení 207 798
2036	412 297	-	412 297	navýšení 86 583

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 14 lze vidět, že při porovnání zvýšených zrychlených daňových odpisů a zrychlených bez zvýšení, jsou zvýšené odpisy vhodnější. V prvním roce odpisování dochází ke snížení základu daně o 2,5 milionů Kč, následující rok o 3,7 milionů Kč a ve třetím roce o 2,5 milionů Kč. Tento efekt způsobuje pro společnost vyšší daňovou úsporu v prvních třech letech. V roce 2024 je daňová úspora vyšší vlivem vyšší daňové sazby o více než 27 tisíc Kč.

3.3.2 Odpisový plán formy brzdového obložení D260

V roce 2013 společnost rozhodla o koupi formy brzdového obložení za 248 000 Kč, používat ji ale začala až v roce 2018, odpisování bylo z tohoto důvodu také zahájeno až v roce 2018. Formu vlastní společnost DAKO-CZ, ale je umístěna u dodavatele, který pomocí této formy zhotovuje odlitky. U forem je možnost využít metodu výkonového odpisování, kdy záleží na množství skutečně vyrobených odlitků. Výrobce formy deklaruje životnost 15 000 ks výrobků (vnitropodnikové dokumenty). U této metody je nejprve potřeba stanovit odpisový koeficient, který lze vypočítat jako podíl vstupní ceny a počtu vyrobených kusů deklarovaných výrobcem, pro tento případ se koeficient rovná 16,533. Následně lze vypočítat výkonový odpis, který je definován jako násobek odpisového koeficientu a počtu skutečně vyrobených kusů. V tomto případě by se účetní odpisy rovnaly daňovým, protože dle ZDP se u forem daňový odpis vypočítá jako podíl vstupní ceny a počet vyrobených kusů (vnitropodnikové dokumenty; Česko, 1992). Počet skutečně vyrobených kusů, které byly zjištěny ze skladové evidence, a následně vypočítaný odpis je znázorněn v tabulce č. 15.

Tabulka 15 – Výkonové odpisy formy brzdového obložení

Rok	Počet skutečně vyrobených kusů	Výpočet	Výkonový odpis
2018	50	50*16,533	827
2019	348	348*16,533	5 754
2020	249	249*16,533	4 117
2021	366	366*16,533	6 052
2022	533	533*16,533	8 813
2023	530	530*16,533	8 763

Zdroj: vlastní zpracování

V případě využití daňových odpisů by byl majetek zařazen do 2. odpisové skupiny, odpisoval by se tedy 5 let. U formy není přesně známa délka uplatňování účetních odpisů, protože společnost uplatňuje výkonové odpisy. Pro účely komparace metod odpisování byla určena délka odpisování 10 let. V tabulce č. 10 jsou vypočteny daňové a účetní rovnoměrné odpisy. Účetní odpisy se vypočítají standardním způsobem. Pro daňové odpisy připadají koeficienty 11 pro první rok odpisování a 22,25 pro další roky.

Tabulka 16 – Účetní a daňové odpisy formy brzdového obložení

Rok	Účetní rovnoměrné odpisy	Daňové rovnoměrné odpisy
2018	24 800	27 280
2019	24 800	55 180
2020	24 800	55 180
2021	24 800	55 180
2022	24 800	55 180
2023–2027	24 800	-

Zdroj: vlastní zpracování

Pro následné zhodnocení nejvhodnější metody odpisování formy brzdového obložení je zpracována tabulky č. 17 a č. 18, které zobrazuje dopady výkonových a rovnoměrných odpisů na základ daně.

Tabulka 17 – Vliv výkonových odpisů formy na ZD

Rok	Výkonové odpisy			
	účetní odpisy	daňové odpisy	ovlivnění základu daně	daňová úspora/daňové navýšení
2018	- 827	827	-	-
2019	- 5 754	5 754	-	-
2020	- 4 117	4 117	-	-
2021	- 6 052	6 052	-	-
2022	- 8 813	8 813	-	-
2023	- 8 763	-	8 763	navýšení 1 665

Zdroj: vlastní zpracování

Ovlivnění základu daně výkonovými odpisy zobrazuje tabulka č. 17. Z tabulky plyne, že rovnost mezi daňovými a účetními odpisy, díky shodnosti výpočtu, způsobuje nulové ovlivnění základu daně po dobu uplatňování daňových odpisů. V roce 2023 dochází k ovlivnění základu daně o necelých 9 tisíc, protože forma brzdového obložení je v tomto roce již daňově odepsána a odpisuje se pouze účetně. Rovnost mezi účetními a daňovými odpisy způsobuje i nulovou daňovou povinnost, v roce 2023 dochází vlivem zvýšení základu daně k daňovému navýšení. Pro porovnání výkonové metody odpisování s metodou rovnoměrného odpisování je zpracována tabulka č. 18, která zobrazuje ovlivnění základu daně vlivem uplatnění rovnoměrných odpisů.

Tabulka 18 – Vliv rovnoměrných odpisů formy na ZD

Rok	Účetní odpisy	Daňové rovnoměrné odpisy	Ovlivnění základu daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2018	24 800	27 280	- 2 480	úspora 472
2019	24 800	55 180	- 30 380	úspora 5 773
2020	24 800	55 180	- 30 380	úspora 5 773
2021	24 800	55 180	- 30 380	úspora 5 773
2022	24 800	55 180	- 30 380	úspora 5 773
2023	24 800	-	24 800	navýšení 4 712
2024	24 800	-	24 800	navýšení 5 208
2025–2027	24 800	-	24 800	navýšení 5 208

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 18 lze vyčíst, že v případě uplatnění rovnoměrných daňových odpisů dochází k vyššímu snižování daně, než tomu je u odpisů výkonových. V letech 2019–2022 dochází ke konstantnímu snižování základu daně o 30 380 Kč a tím pádem ke konstantní daňové úspoře. V roce 2023 je již forma daňově odepsána a dochází pouze k účetnímu odpisování, dochází naopak ke zvyšování základu daně o částku téměř 25 tisíc Kč každý rok. Od roku 2024 dochází k vyššímu daňovému navýšení o 500 Kč vlivem vyšší daňové sazby.

3.3.3 Odpisový plán rotačního zkušební stavu pro zkoušky třecích dvojic

V roce 2023 pořídila společnost další stroj, a to konkrétně rotační zkušební stav za celkovou cenu 22 574 724,42 Kč. Na velkou část ceny ale byla uplatněna dotace, která celkově činila 11 616 123,74 Kč, a o tuto částku se pořizovací cena ke dni přijetí dotace musí snížit. Stroj byl zařazen v březnu 2023, ale dotace byla přijata až v červnu roku 2023. Stroj byl tedy nejdříve odpisován v plné částce a ke snížení vstupní ceny došlo až od července 2023.

V květnu 2023 navíc došlo k technickému zhodnocení ve výši 566 385,34 Kč (vnitropodnikové dokumenty). Jelikož došlo k zhodnocení již v prvním roce nahlíží se tento případ jako by byl majetek pořízen celý komplexně najednou a nepoužívá se tedy odpisový koeficient pro zvýšenou vstupní cenu. Stroj je zařazen do 2. odpisové skupiny. V případě účetních odpisů je výpočet složitější díky tomu, že se odpisy počítají každý měsíc. Účetně se majetek odpisuje následující měsíc po zařazení majetku, odpisování je tedy zahájeno v dubnu roku 2023. V červnu 2023 je potřeba ke vstupní ceně připočítat technické zhodnocení a od července 2023 se účetní odpis vypočítá z částky snížené o dotaci. Životnost stroje byla stanovena na 15 let. Následující tabulka č. 19 zobrazuje účetní odpisy rovnoměrné pro rok 2023.

Tabulka 19 – Účetní odpisy zkušební stavu pro rok 2023

Měsíc	Výpočet	Účetní odpisy
Duben	(22 574 724,42/180)	125 416
Květen	(22 574 724,42/180)	125 416
Červen	(22 890 277,76/178)	128 598
Červenec	(11 145 556,02/177)	62 970
Srpen	(11 145 556,02/177)	62 970
Září	(11 145 556,02/177)	62 970
Říjen	(11 145 556,02/177)	62 970
Listopad	(11 145 556,02/177)	62 970
Prosinec	(11 145 556,02/177)	62 970

Zdroj: vlastní zpracování

Další roky se vypočítají standardním způsobem ze zůstatkové ceny. Posledním rokem odpisování bude rok 2038, kdy musí být odpis vypočítán pouze pro tři měsíce, aby byla splněna doba odpisování 15 let, tedy 180 měsíců. Odpisy pro zbývající roky jsou zobrazeny v tabulce č. 20.

Tabulka 20 – Účetní odpisy zkušebního stavu pro všechny roky

Rok	Výpočet	Účetní odpisy
2023	-	757 250
2024	$(10\,767\,736,02/171)*12$	755 631
2025	$(10\,012\,105,02/159)*12$	755 631
2026	$(9\,256\,474,02/147)*12$	755 631
2027	$(8\,500\,843,02/135)*12$	755 631
2028	$(7\,745\,212,02/123)*12$	755 631
2029	$(6\,989\,581,02/111)*12$	755 631
2030	$(6\,233\,950,02/99)*12$	755 631
2031	$(5\,478\,319,02/87)*12$	755 631
2032	$(4\,722\,688,02/75)*12$	755 631
2033	$(3\,967\,057,02/63)*12$	755 631
2034	$(3\,211\,427,02/51)*12$	755 631
2035	$(2\,455\,797,02/39)*12$	755 631
2036	$(1\,700\,167,02/27)*12$	755 631
2037	$(944\,537,02/15)*12$	755 631
2038	$(188\,907,02/3)*3$	188 908

Zdroj: vlastní zpracování

Pro daňové odpisy není výpočet nijak složitější, jelikož se odpisy počítají jednou ročně, odpis se vypočítá rovnou z částky ponížené o dotaci. Pro následné zhodnocení, která metoda daňového odpisování je pro společnost nevhodnější, jsou v následující tabulce č. 21 vypočteny rovnoměrné i zrychlené daňové odpisy zkušebního stavu. Daňové odpisy jsou dle 2. odpisové skupiny uplatňovány po dobu pěti let, odpisování je zahájeno v roce 2023 po uvedení stroje do užívání, odpisování je ukončeno v roce 2027.

Tabulka 21 – Daňové odpisy zkušebního stavu

Rok	Daňové odpisy rovnoměrné	Daňové odpisy zrychlené
2023	1 267 749	2 304 998
2024	2 564 310	3 687 996
2025	2 564 310	2 765 996
2026	2 564 310	1 843 998
2027	2 564 307	921 998

Zdroj: vlastní zpracování

Pro zjištění, zda je pro společnost vhodnější odpisování rovnoměrné či zrychlené je potřeba zjistit dopad na základ daně. Tuto skutečnost zobrazují tabulka č. 22 pro rovnoměrné odpisování a tabulka č. 23 pro zrychlené odpisování.

Tabulka 22 – Vliv rovnoměrných odpisů zkušebního stavu na ZD

Rok	Účetní odpisy	Daňové rovnoměrné odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2023	757 250	1 267 749	- 510 499	úspora 96 995
2024–2026	755 631	2 564 310	- 1 808 679	úspora 379 823
2027	755 631	2 564 307	- 1 808 676	úspora 379 822
2028–2038	755 631	-	755 631	navýšení 158 683

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 22 lze vyčíst, že při zvolení metody rovnoměrného odpisování dochází po celou dobu daňového odpisování ke snižování základu daně o částku přesahující 500 tisíc Kč v prvním roce, v následujících letech o 1,8 milionu Kč. Od roku 2028 dochází naopak k zvyšování základu daně o částku více než 750 tisíc Kč. Toto ovlivňování základu daně způsobuje daňovou úsporu do roku 2027 a naopak daňové navýšení v letech následujících, kdy dochází pouze k účetnímu odpisování. Vlivem zvýšení daňové sazby od roku 2024 na 21 % dochází i k zvýšení daňové úspory. Pokud by nedošlo ke změně sazby, daňová úspora by byla v roce 2024 o 36 tisíc nižší. Pro následné porovnání je zpracována tabulka č. 23, která zobrazuje ovlivnění základu daně v případě zvolení metody zrychleného daňového odpisování.

Tabulka 23 – Vliv zrychlených odpisů zkušebního stavu na ZD

Rok	Účetní odpisy	Daňové zrychlené odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2023	757 250	2 304 998	-1 547 748	úspora 294 073
2024	755 631	3 687 996	- 2 932 365	úspora 615 797
2025	755 631	2 765 996	- 2 010 365	úspora 422 177
2026	755 631	1 843 998	- 1 088 367	úspora 228 558
2027	755 631	921 998	- 166 367	úspora 31 610
2028–2038	755 631	-	755 631	navýšení 158 683

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 23 je zřejmé, že při zvolení metody zrychleného daňového odpisování dochází v prvních letech odpisování k vyššímu snižování daně než v případě zvolení rovnoměrného odpisování. V prvním roce odpisování je základ daně snižován o částku přesahující 1,5 milionů Kč, v roce následujícím o 2,9 milionů Kč a v roce 2025 o více než 2 miliony Kč. V prvních třech letech tedy dojde k snížení základu daně v celkové částce 6,5 milionů Kč, zatímco u rovnoměrného odpisování se jedná o částku 4 miliony Kč. Toto snížení základu daně způsobuje daňovou úsporu do roku 2027, od roku následujícího dochází vlivem účetních odpisů naopak k daňovému navýšení. Od roku 2024 dochází vlivem zvýšení daňové sazby k vyšší daňové úspoře či daňovému navýšení.

3.3.4 Odpisový plán polohovadla stolového

V roce 2018 zakoupila společnost polohovadlo stolové, které pomocí několika mechanismů slouží ke kvalitnímu svařování, navařování, broušení a montáži. Celková cena stroje činí 59 264,86 Kč. Pro účely účetního odpisování bylo rozhodnuto, že se stroj bude odpisovat po dobu 7 let, tedy 84 měsíců. Pro účely daňového odpisování spadá stroj do první odpisové skupiny, doba odpisování je proto pouze 3 roky (vnitropodnikové dokumenty).

V tabulce č. 24 lze vidět, jak se vypočítají rovnoměrné účetní odpisy polohovadla stolového. Účetně se začne majetek odpisovat od prosince 2018. Pro rok 2018 činí roční odpis tedy pouze jeden měsíc. V posledním roce odpisování, tedy v roce 2025, bude odpis vypočítán pouze pro zbývajících 11 měsíců.

Tabulka 24 – Účetní odpisy polohovadla stolového

Rok	Výpočet	Výše odpisu
2018	59 264,86/84	706
2019	(58 558,86/83)*12	8 467
2020	(50 091,86/71)*12	8 467
2021	(41 624,86/59)*12	8 467
2022	(33 157,86/47)*12	8 466
2023	(24 691,86/35)*12	8 466
2024	(16 225, 86/23)*12	8 466
2025	(7 759,86/11)*11	7 760

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové odpisy počínají rokem 2018 a vlivem zařazení do první odpisové skupiny končí doba odpisování v roce 2020. V tabulce č. 25 jsou vypočteny rovnoměrné i zrychlené daňové odpisy pro následné porovnání vhodnější metody.

Tabulka 25 – Daňové odpisy polohovadla stolového

Rok	Daňové odpisy rovnoměrné	Daňové odpisy zrychlené
2018	11 853	19 755
2019	23 706	26 340
2020	23 705	13 169

Zdroj: vlastní zpracování

Pro nalezení vhodnější metody odpisování je potřeba nejprve zjistit dopad na základ daně, což zobrazuje tabulka č. 26 pro rovnoměrné daňové odpisování a tabulka č. 27 pro zrychlené daňové odpisování.

Tabulka 26 – Vliv rovnoměrného odpisování polohovadla stolového na ZD

Rok	Účetní odpisy	Daňové rovnoměrné odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2018	706	11 853	- 11 147	úspora 2 118
2019	8 467	23 706	- 15 239	úspora 2 896
2020	8 467	23 705	- 15 239	úspora 2 896
2021	8 467	-	8 467	navýšení 1 609
2022	8 466	-	8 466	navýšení 1 609
2023	8 466	-	8 466	navýšení 1 609
2024	8 466	-	8 466	navýšení 1 778
2025	7 760	-	7 760	navýšení 1 630

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 26 je patrné, že v případě uplatnění daňových odpisů dochází ke snižování základu daně, jelikož daňové odpisy převyšují účetní. Vlivem rovnoměrných odpisů dochází v prvním roce ke snížení základu daně o 11 tisíc Kč a v dalších dvou letech o 15 tisíc Kč. Od roku 2021 dochází k opačné situaci a základ daně je naopak zvyšován o 8,5 tisíc Kč vlivem uplatnění účetních odpisů. To přináší daňovou úsporu v prvních třech letech odpisování, společnosti se tedy sníží daňová povinnost, od roku 2021 dochází naopak k daňovému navýšení. Od roku 2024 dochází vlivem změny sazby k vyššímu daňovému navýšení.

Tabulka 27 – Vliv zrychlených odpisů polohovadla stolového na ZD

Rok	Účetní odpisy	Daňové zrychlené odpisy	Vliv na základ daně	Daňová úspora/daňové navýšení
2018	706	19 755	- 19 049	úspora 3 620
2019	8 467	26 340	- 17 873	úspora 3 396
2020	8 467	13 169	- 4 702	úspora 894
2021	8 467	-	8 467	navýšení 1 609
2022	8 466	-	8 466	navýšení 1 609
2023	8 466	-	8 466	navýšení 1 609
2024	8 466	-	8 466	navýšení 1 778
2025	7 760	-	7 760	navýšení 1 630

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 27 lze vyčíst, že v případě uplatnění zrychlené metody daňového odpisování dochází ke snižování základu daně také v prvních třech letech, ale je v těchto letech jinak rozloženo. V roce 2018 dochází ke snížení základu daně o částku 19 tisíc Kč, v roce následujícím téměř o 18 tisíc Kč a v posledním roce daňového odpisování se základ daně sníží o necelých 5 tisíc Kč. V letech následujících dochází vlivem ukončení daňových odpisů naopak ke zvýšení základu daně, protože účetní odpisy majetku představují náklad, který zvyšuje tento daňový základ. Daňové odpisy s sebou nesou daňovou úsporu ve výši více než 3 tisíce pro první dva roky a téměř 1 tisíc Kč pro třetí rok daňového odpisování. V letech následujících vlivem zvýšení základu daně dochází naopak k daňovému navýšení. Stejně jako u odpisů rovnoměrných, i u zrychlených odpisů lze vidět vlivem změny daňové sazby vyšší daňové navýšení než v letech předchozích, kdy byla daňová sazba 19 %.

4 ZHODNOCENÍ METOD ODPISOVÁNÍ

V této kapitole jsou porovnány různé metody odpisování, které byly v předchozí kapitole k vybraným druhům majetku spočítány. Tyto metody jsou porovnány z hlediska dopadu na základ daně společnosti.

4.1 Zhodnocení metod odpisování soustružnického centra

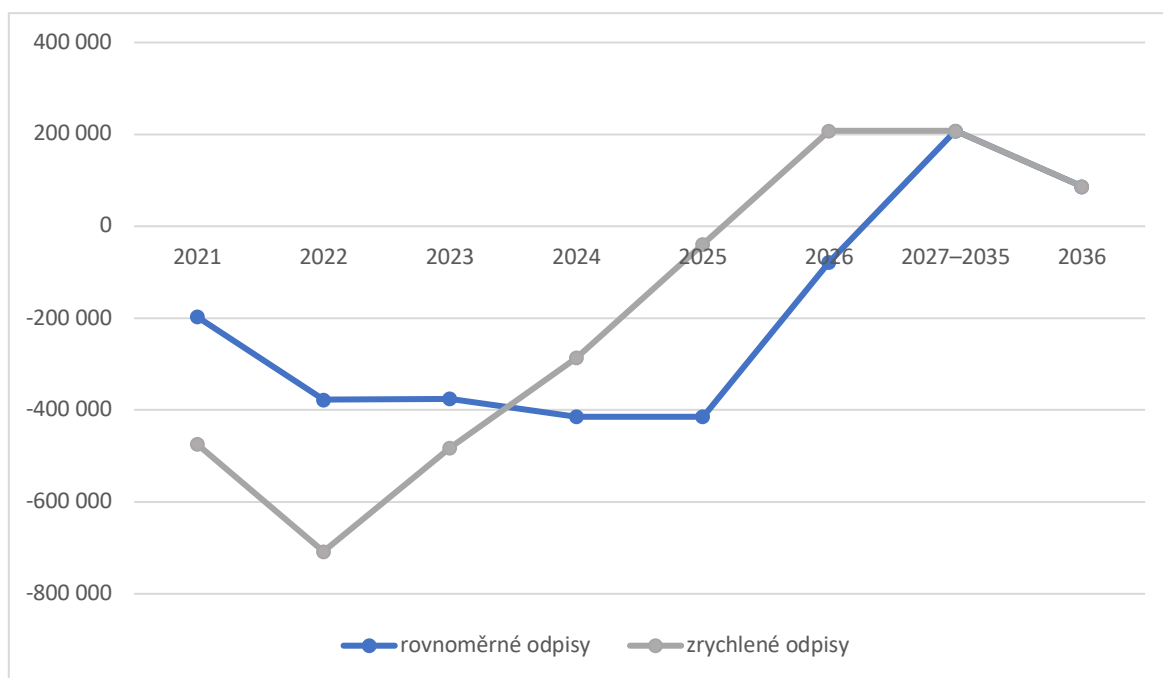
U odpisování soustružnického centra byla společností zvolena metoda rovnoměrného odpisování, a to u účetních i daňových odpisů. Jako alternativní metoda byla proto zvolena metoda zvýšeného zrychleného odpisování.

Tabulka 28 – Daňová úspora při odpisování soustružnického centra

Rok	Daňová úspora/daňové navýšení u rovnoměrného odpisování	Daňová úspora/daňové navýšení u zvýšeného zrychleného odpisování
2021	úspora 197 106	úspora 474 287
2022	úspora 377 572	úspora 707 905
2023	úspora 375 157	úspora 482 115
2024	úspora 414 647	úspora 285 977
2025	úspora 414 647	úspora 39 090
2026	úspora 77 654	navýšení 207 798
2027–2035	navýšení 207 798	navýšení 207 798
2036	navýšení 86 583	navýšení 86 583

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 28 je zřejmé, že pro společnost, která má vysoký výsledek hospodaření není metoda rovnoměrného odpisování nejvhodnější. U této metody dochází k výrazně menší daňové úspoře v prvních letech odpisování. Z tohoto důvodu je vhodnější metoda zvýšeného zrychleného odpisování. Pro porovnání rovnoměrného odpisování, které společnost uplatňuje, a zvýšeného zrychleného odpisování, který se zdá pro společnost nejvhodnější, je daňová úspora či daňové navýšení graficky znázorněno na obrázku. č. 2.

Obrázek 2 – Daňová úspora/daňové navýšení u odpisů soustružnického centra

Zdroj: vlastní zpracování

Z obrázku č. 2 a tabulky č. 28 je zřejmé, že v prvním roce odpisování soustružnického centra dosáhne společnost vyšší daňové úspory v případě zvolení metody zvýšeného zrychleného daňového odpisování. Tato metoda přinese společnosti v prvním roce úsporu ve výši téměř 500 tisíc Kč, zatímco metoda rovnoměrného daňového odpisování, kterou společnost uplatňuje doposud, způsobí daňovou úsporu v prvním roce pouze 200 tisíc Kč. K markantnímu rozdílu dochází v roce 2022, kdy daňová úspora v případě rovnoměrných odpisů činí pouhých 400 tisíc Kč, v případě zvolení zvýšeného zrychleného odpisování je tato daňová úspora přes 700 tisíc. V roce 2023 je daňová úspora stále vyšší v případě uplatnění zvýšeného zrychleného daňového odpisování, od roku 2024 dochází k opačnému efektu, kdy vyšší úsporu způsobí odpisy rovnoměrné. U zvýšeného zrychleného odpisování dochází ke zlomovému okamžiku v roce 2026, kdy se daňová úspora mění naopak na daňové navýšení a společnosti to přinese zvýšení daňové povinnosti. U rovnoměrného odpisování tento efekt nastává o rok později, tedy v roce 2027, protože rovnoměrné odpisy jsou o rok prodlouženy v důsledku technického zhodnocení majetku. Od roku 2027 jsou u majetku uplatňovány pouze účetní rovnoměrné odpisy, dochází tedy k daňového navýšení každý rok odpisování až do jeho ukončení v roce 2036.

Je také potřeba zmínit, že u tohoto stroje jsou předpokládány minimální náklady spojené s údržbou či opravami, protože byl zakoupen nový. I z tohoto hlediska je metoda zvýšeného

zrychleného odpisování vhodnější, protože dojde k odepsání velké části z pořizovací ceny již v prvních letech odpisování, kdy tento stroj není spojován s dalšími náklady.

Pokud by společnost zvolila metodu zvýšeného zrychleného odpisování, způsobilo by to nižší základ daně v prvních třech letech odpisování, tedy v letech 2021–2023, tím pádem by společnost zaplatila nižší daň. Společnosti by se tedy zvýšily náklady nejvíce v prvních třech letech odpisování, kdy by došlo k odepsání většiny vstupní ceny soustružnického centra. Jelikož výše bylo zmíněno, že u stroje se nepředpokládají vysoké náklady v prvních letech používání, zdá se vhodnějším prostřednictvím zvýšených zrychlených odpisů odepsat většinu vstupní ceny v prvních letech daňového odpisování. Společnost má také zakázky nasmlouvané na několik let dopředu, lze tedy dopředu počítat s dosaženým vysokým ziskem (DAKO-CZ, a.s., 2023). Ze všech výše uvedených důvodů je pro společnost vhodnější uplatnění zvýšeného zrychleného daňového odpisování.

4.2 Zhodnocení metod odpisování formy brzdového obložení

U formy brzdového obložení společnost rozhodla, že bude uplatňovat výkonové odpisy. Jako alternativní metoda bylo zvoleno rovnoměrné odpisování. V případě výkonového odpisování se vlivem shodného výpočtu účetní odpisy rovnají daňovým. Základ daně tedy není nijak ovlivněn. Jako alternativní metoda bylo zvolené rovnoměrné daňové odpisování. Daňovou úsporu či daňové navýšení v případě zvolení těchto dvou metod zobrazuje tabulka č. 29.

Tabulka 29 – Daňová úspora při odpisování formy

Rok	Daňová úspora/daňové navýšení u výkonového odpisování	Daňová úspora/daňové navýšení u rovnoměrného odpisování
2018	-	úspora 472
2019	-	úspora 5 773
2020	-	úspora 5 773
2021	-	úspora 5 773
2022	-	úspora 5 773
2023	navýšení 1 665	navýšení 4 712
2024	-	navýšení 5 208
2025–2027	-	navýšení 5 208

Zdroj: vlastní zpracování

Ke splnění zásady o poctivosti účetnictví by účetní jednotka měla vždy uplatnit takové účetní odpisy, které budou splňovat podmínku zobrazení skutečného opotřebení majetku. Jelikož opotřebení formy brdového obložení závisí na počtu vyrobených kusů, metoda rovnoměrného odpisování tuto zásadu nespĺňuje, neboť odpis představuje konstantní náklad a nezohledňuje počet vyrobených kusů. Z tabulky č. 29 je sice patrné, že rovnoměrné odpisování přináší daňovou úsporu až do roku 2022, ale metoda výkonového odpisování reflektuje skutečné opotřebení majetku. Z tohoto důvodu je proto pro společnost výhodnější ponechat stávající metodu výkonového odpisování, které zobrazuje skutečné opotřebení majetku.

4.3 Zhodnocení metod odpisování zkušebnímu stavu

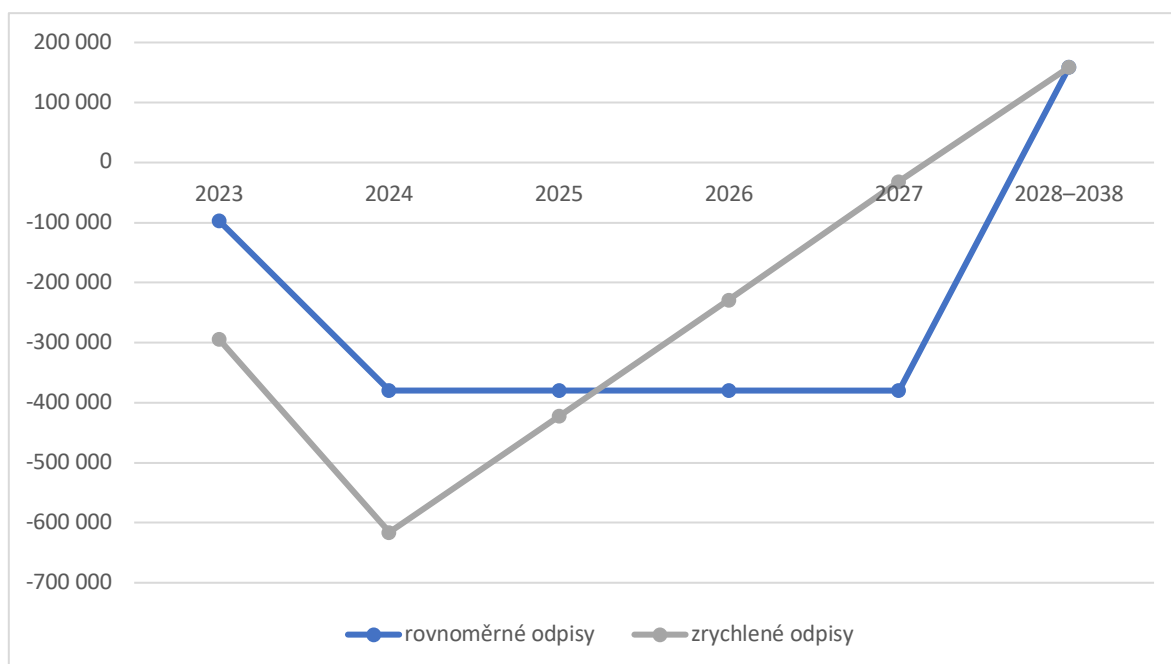
Pro odpisování zkušebnímu stavu byla společností taktéž zvolena metoda rovnoměrného odpisování. Z tohoto důvodu byla jako alternativní metoda zvoleno zrychlené odpisování. U zkušebnímu stavu byla uplatněna dotace, to ovšem nemá žádný vliv na výběr vhodnější metody odpisování. Tabulka č. 30 zobrazuje, jakou daňovou úsporu či daňové navýšení přinesou metody rovnoměrného a zrychleného odpisování.

Tabulka 30 – Daňová úspora při odpisování zkušebnímu stavu

Rok	Daňová úspora/daňové navýšení u rovnoměrného odpisování	Daňová úspora/daňové navýšení u zrychleného odpisování
2023	úspora 96 995	úspora 294 073
2024	úspora 379 823	úspora 615 797
2025	úspora 379 823	úspora 422 177
2026	úspora 379 823	úspora 228 558
2027	úspora 379 822	úspora 31 610
2028–2038	navýšení 158 683	navýšení 158 683

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 30 je zřejmé, že u metody rovnoměrného odpisování dochází vlivem konstantní výše daňových odpisů k poměrně nízké daňové úspoře každý rok, stejně jako tomu bylo i u odpisování soustružnického centra. Pro přehlednější zobrazení dosavadně uplatňované metody odpisování a metody, která se zdá být vhodnější, je daňová úspora či daňové navýšení graficky znázorněno na obrázku č. 3.

Obrázek 3 – Daňová úspora/daňové navýšení u odpisů zkušebního stavu

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 30 a obrázku č. 3 lze vidět, že v prvním roce odpisování zkušebního stavu dosáhne vyšší daňové úspory v případě zvolení metody zrychleného odpisování. Pokud by společnost majetek odpisovala rovnoměrně, přinese jí to daňovou úsporu ve výši necelých 100 tisíc Kč, zatímco u metody zrychleného odpisování tato úspora dosahuje téměř 300 tisíc Kč. Výrazný rozdíl nastává v roce 2024, kdy daňová úspora v případě rovnoměrného odpisování činí necelých 400 tisíc Kč, pokud by ale společnost zvolila metodu zrychleného odpisování dosahovala by úspora více než 600 tisíc Kč. V roce 2025 již v daňové úspoře při porovnání těchto dvou metod odpisování není tak markantní rozdíl jako v letech předchozích. U rovnoměrného odpisování dosahuje daňová úspora téměř 380 tisíc Kč a u zrychleného odpisování více než 420 tisíc Kč. V roce 2026 nastává opačná situace a vyšší daňovou úsporu pro tento rok přináší rovnoměrné odpisování, která dosahuje konstantní výše jako v roce předchozím, tedy 380 tisíc, zatímco u zrychleného odpisování je úspora necelých 230 tisíc, tedy o 150 tisíc méně. K velkému rozdílu dochází také v roce 2027, kdy rovnoměrné odpisy způsobí daňovou úsporu ve výši 380 tisíc, zatímco zrychlené odpisy pouhých 31 tisíc Kč. Od roku 2028 nastává stejný efekt u obou metod odpisování, protože dochází pouze k uplatňování účetních odpisů, daňově byl majetek již odepsán. Dochází tedy k daňovému navýšení ve výši necelých 160 tisíc Kč až do ukončení účetního odpisování, kdy posledním rokem odpisování je rok 2038.

Dále je potřeba zmínit, že rotační zkušební stav slouží pouze pro vývoj brzdových jednotek, záleží tedy na počtu zakázek společnosti, které budou nějak specifické a bude muset

dojít k vývoji upraveného brzdného systému. Tento stroj slouží nejčastěji k simulování, nepředpokládá se tedy, že by docházelo k jeho konstantnímu využívání a opotřebování.

Pokud by společnost zvolila alternativní metodu zrychleného odpisování, způsobilo by to nižší základ daně v prvních třech letech odpisování, tedy v letech 2023–2026, to má za důsledek nižší daň pro tyto roky. Společnost by v případě zrychleného odpisování odepsala většinu vstupní ceny v těchto prvních třech letech. Zároveň se u tohoto stroje nepředpokládají žádné vysoké náklady v prvních letech využívání, zdá se tedy vhodnější odepsat většinu vstupní ceny právě v těchto třech letech, kdy nevzniknou žádné další náklady. Stroj se navíc nevyužívá konstantně, nedochází tedy ani k jeho konstantnímu opotřebování, a proto i z toho důvodu jsou zrychlené odpisy vhodnější.

4.4 Zhodnocení metod odpisování polohovadla stolového

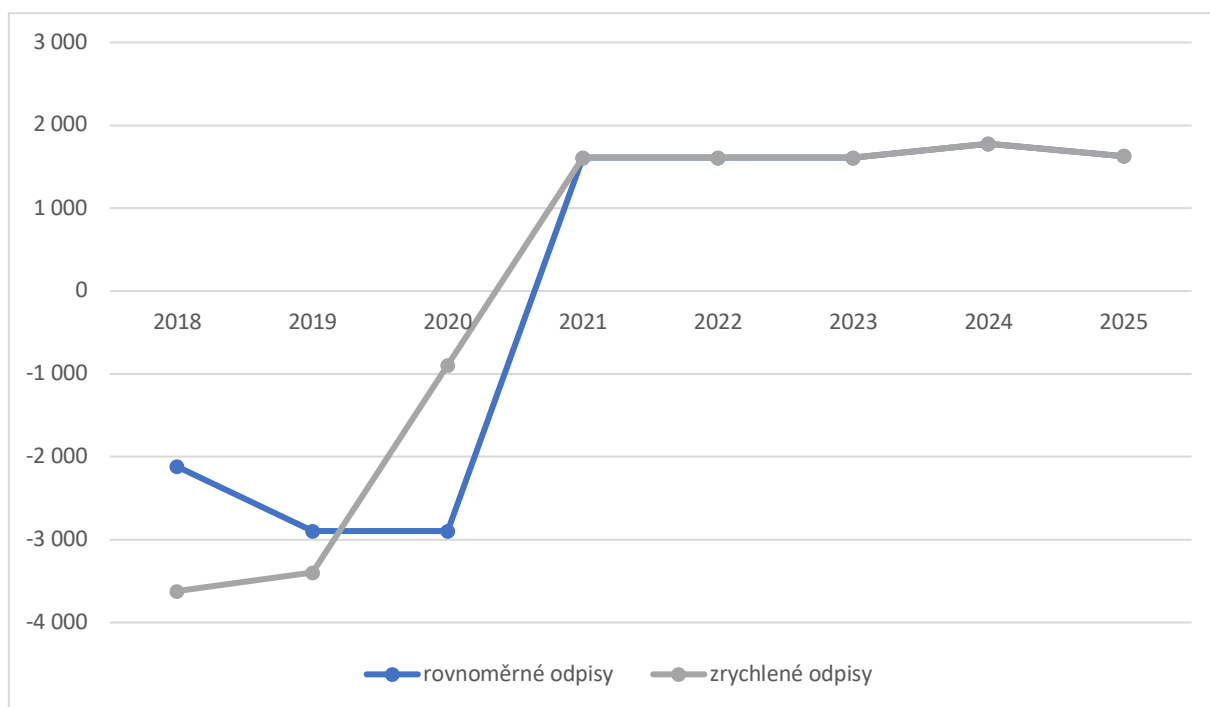
Společnost uplatňuje u odpisování polohovadla stolového metodu rovnoměrného daňového odpisování. Jako alternativní metoda byla proto zvolena metoda zrychleného daňového odpisování. Vypočtenou daňovou úsporu či daňové navýšení v případě zvolení rovnoměrných či zrychlených odpisů zobrazuje tabulka č. 31.

Tabulka 31 – Daňová úspora při odpisování polohovadla stolového

Rok	Daňová úspora/daňové navýšení u rovnoměrného odpisování	Daňová úspora/daňové navýšení u zrychleného odpisování
2018	úspora 2 118	úspora 3 620
2019	úspora 2 896	úspora 3 396
2020	úspora 2 896	úspora 894
2021	navýšení 1 609	navýšení 1 609
2022	navýšení 1 608	navýšení 1 608
2023	navýšení 1 608	navýšení 1 608
2024	navýšení 1 778	navýšení 1 778
2025	navýšení 1 630	navýšení 1 630

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 31 je zřejmé, že v případě zrychleného odpisování dochází v prvních dvou letech k vyšší daňové úspoře než v případě rovnoměrného odpisování. Vlivem rovnoměrného odpisování dochází k poměrně nízké daňové úspoře vlivem konstantní výše rovnoměrného odpisu. Pro přehlednější zobrazení je zpracován obrázek č. 4.

Obrázek 4 – Daňová úspora/daňové navýšení u odpisů polohovadla stolového

Zdroj: vlastní zpracování

Z obrázku č. 4 a tabulky č. 31 je zřejmé, že v prvním roce odpisování polohovadla stolového dosáhne společnost vyšší daňové úspory v případě zvolení zrychleného odpisování. Tato úspora činí téměř 4 tisíce Kč, zatímco u rovnoměrného odpisování pouze 2 tisíce Kč. V druhém roce odpisování tato úspora u obou metod dosahuje podobné výše, u rovnoměrného odpisování jsou to necelé 3 tisíce Kč, u zrychlených odpisů téměř 3,4 tisíce Kč. Opačný efekt nastává v roce 2020, kdy vyšší daňovou úsporu přináší rovnoměrné odpisování. Od roku 2021 nastává stejná situace u obou metod odpisování, daňově se totiž majetek odpisuje pouze tři roky, od roku 2021 je tedy odpisován pouze účetně. Každý rok tedy dochází k daňovému navýšení o necelé 2 tisíce Kč až do roku 2025, který je posledním rokem účetního odpisování.

Je potřeba také zmínit, že polohovadlo stolové je stroj s několika mechanismy, mohlo by proto dojít kdykoliv k nějaké poruše, zejména v letech, kdy už je stroj nějakou dobu používán. Pokud by tedy společnost zvolila metodu zrychleného odpisování, způsobilo by to nižší základ daně v prvních dvou letech odpisování, tedy v letech 2018 a 2019. Pro společnost by to v těchto dvou letech znamenalo nižší daň a došlo by k odepsání většiny vstupní ceny majetku. I z pohledu odepsání velké části vstupní ceny jsou zrychlené odpisy vhodnější, protože v případě nějaké závažné poruchy v letech následujících by byl majetek již odepsán. Ze všech výše uvedených důvodů je pro společnost metoda zrychleného odpisování vhodnější.

4.5 Návrh případných změn

Ve společnosti DAKO-CZ, a.s. je všechen majetek odpisován rovnoměrně, pokud se nejedná o speciální skupinu majetku dle ZDP, kdy lze majetek odpisovat výkonově. Jelikož společnost dosahuje každý rok zisku, je pro ni výhodnější odepsat většinu vstupní ceny majetku co nejdříve, vhodnější je tedy metoda zrychleného daňového odpisování. Pokud společnost zvolí tuto metodu odpisování, sníží se jí vlivem vysokých odpisů v prvních letech základ daně a poníží se daňová povinnost. Tento efekt lze vidět na vybraném majetku společnosti. U majetku zařazeného do 2. odpisové skupiny, který se odpisuje 5 let, lze vidět, že v prvních třech letech dochází k výraznému snížení základu daně i ponížení daně. U rovnoměrného odpisování dochází sice ke stejnému ovlivňování daně, které je pouze jinak v letech rozloženo, ale vlivem konstantní výše rovnoměrných odpisů nedochází žádný rok odpisování k výraznému snížení základu daně. Pomocí zrychlených odpisů dojde k odepsání většiny vstupní ceny taktéž v prvních třech, pokud se jedná o 2. odpisovou skupinu. Společnost se tak nemusí zabývat vysokými náklady v letech následujících a nemusí se obávat případných nečekaných nákladných oprav. Z těchto důvodů je pro společnost metoda zrychleného daňového odpisování vhodnější.

Je také důležité brát v potaz, že odpisová politika má významný vliv na finanční řízení podniku. Z hlediska finančního hospodaření podniku jsou odpisy interním finančním zdrojem. Je potom na rozhodnutí podniku, zda příjmy využije na provozní výdaje, splátky dluhů či jiné činnosti. Jelikož zrychlené odpisy představují vyšší odpisy v prvních letech, znamená to rychlejší získání finančních prostředků, které může podnik investovat jinde. I z pohledu současné hodnoty peněz jsou zrychlené odpisy výhodnější, neboť dochází-li vlivem času k znehodnocování peněz, je vhodnější ta metoda odpisování, která umožní získat podniku co nejvyšší částku peněz co nejdříve, což splňuje metoda zrychleného odpisování.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou dlouhodobého majetku v organizaci DAKO-CZ, a.s. Cílem práce je zhodnocení metod účetního a daňového odpisování, včetně návrhu případných změn ve vybrané společnosti. Podkladem pro zhodnocení odpisování jsou materiály poskytnuté společností DAKO-CZ, a.s.

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. První kapitola se zabývá vysvětlením základních pojmů týkajících se majetku. Jako první dochází k definování třech základních skupin dlouhodobého majetku, dále jsou představeny způsoby pořízení a ocenění majetku. Zmíněno je také technické zhodnocení či opravy majetku, jaký je rozdíl mezi těmito pojmy a jak ovlivní výpočet odpisů. Jako poslední jsou v této kapitole vysvětleny způsoby vyřazení majetku.

Druhá kapitola je zaměřena na odpisování dlouhodobého majetku. Dochází k vymezení, co to odpisování je, dále také k vysvětlení, jaké jsou rozdíly mezi dvěma skupinami odpisování a jaké jsou metody odpisování každé skupiny.

Třetí kapitola je rozdělena do několika podkapitol, ve kterých je nejprve představena vybraná společnost DAKO-CZ, a.s. Podkapitola ohledně představení společnosti se zabývá základními údaji o společnosti, tedy kde se společnost nachází, jak vznikla, a jaký byl její hospodářský výsledek v posledních letech. Následující podkapitola se zabývá informacemi o majetku společnosti včetně metod odpisování. V dalších podkapitolách jsou sestaveny odpisové plány pro vybraný majetek, který společnost vlastní. Nejprve je vypočtena metoda, kterou společnost uplatňuje nyní, poté jsou vypočteny metody alternativní. U každé metody jsou také stanoveny dopady na základ daně, tedy zda přinesou společnosti daňovou úsporu či daňové navýšení.

Ve čtvrté kapitole dochází k porovnání vypočtených metod odpisování a zjištění, zda je pro společnost vhodnější metoda, kterou společnost uplatňuje nyní, nebo je vhodnější metoda alternativní. Na základě zjištěných výsledků je v podkapitole vysloveno, která metoda je výhodnější.

Na závěr lze tedy konstatovat, že na základě zjištěných výsledků a následného zhodnocení, je pro společnost vhodnější metoda zrychleného daňového odpisování. Pokud se ovšem jedná o majetek, který se opotřebovává vlivem počtu skutečně vyrobených kusů, je vhodnější dosavadní metoda výkonového odpisování. Pokud by společnost zvolila metodu zrychleného daňového odpisování, způsobilo by to odepsání z většiny vstupní ceny v prvních

letech odpisování. Daňový základ je vlivem této metody v prvních letech snižován více, přináší tedy v těchto letech vyšší daňovou úsporu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BARTUŠKOVÁ, Lenka, 4. srpna 2021. *Odpisování dlouhodobého majetku: účtování účetního odpisu krok za krokem*. Online. In: Money.cz. Seyfor, a.s. Dostupné z: <https://money.cz/novinky-a-tipy/ucetnictvi-2/ucetni-odpisy-dlouhodobeho-hmotneho-a-nehmotneho-majetku/>. cit. 2024-02-12].

ČESKO, 1991. *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>. [cit. 2024-02-12].

ČESKO, 2002. *Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>. [cit. 2024-02-12].

ČESKO, 2002. *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>. [cit. 2024-02-12].

DAKO-CZ, a.s., 2024. *Archiv novinek*. Online. Dostupné z: <https://www.dako-cz.cz/archiv-aktualit/>. [cit. 2024-02-12].

DAKO-CZ, a.s., 2024. *Profil společnosti*. Online. Dostupné z: <https://www.dako-cz.cz/ke-stazeni/>. [cit. 2024-02-12].

DAKO-CZ, a.s., 2021. *Výroční zpráva 2021*. Online. Dostupné z: <https://www.dako-cz.cz/vyrocní-zpravy/>. [cit. 2024-02-12].

DAKO-CZ, a.s., 2022. *Výroční zpráva 2022*. Online. Dostupné z: <https://www.dako-cz.cz/vyrocní-zpravy/>. [cit. 2024-02-12].

DAKO-CZ, a.s., 2024. *Vnitropodnikové dokumenty společnosti*.

DRBOHLAVOVÁ, Tereza; PRÁTOVÁ, Michaela, 2023. *Odpisy majetku – k čemu slouží a jak je počítat?* Online. In: portál.POHODA.cz. Stormware. Dostupné z:

<https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/odpisy-majetku-%E2%80%93-k-cemu-slouzi-a-jak-je-pocitat/>. [cit. 2024-02-12].

DUŠEK, Jiří, 2017. *Zatřídování majetku a služeb*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0406-2. [cit. 2024-02-12].

HNÁTEK, Miloslav, 2023. *Daňové a nedaňové náklady*. Praha: Grada. ISBN 978-80-908801-0-8. [cit. 2024-02-12].

CHALUPA Rostislav, Jiří, KADLEC, Jana, PILÁTOVÁ, Dagmar, PROCHÁZKOVÁ, Roman, SEDLÁK a kol., 2023. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. 19. doplněné vydání. Praha: Anag. ISBN 978-80-7554-384-4. [cit. 2024-02-12].

JINDROVÁ, Blanka, 2021. Pořizování dlouhodobého majetku. Online. In: DU.cz. Praha: Verlag Dashöfer. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/porizovani-dlouhodobeho-majetku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EmCIp3uYlgoL55alh1F7sC0/>. [cit. 2024-02-12].

KNÁPKOVÁ, Adriana; Drahomíra, PAVELKOVÁ, Daniel, REMEŠ, Karel, ŠTEKER, 2017. *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady*. 2. vydání. EPUB; online. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0911-1. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/financi-analyza-4265/>. [paywall]. [cit. 2024-02-12].

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš, KONEČNÝ, Jan, VAVŘINA, 2019. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2. vydání. EPUB; online. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0293-8. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/uvod-do-podnikove-ekonomiky-6028/>. [paywall]. [cit. 2024-02-12].

MINISTERSTVO FINANCÍ, 2022. *Stanovisko k reprodukční pořizovací ceně po 1.1.2021*. Online. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-05-12_Stanovisko-k-reprodukci-porizovaci-cene-po-1-1-2021.pdf. [cit. 2024-02-12].

NIGRIN, Jiří, 2020. *Hmotný a nehmotný majetek v podnikání*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-737-2. [cit. 2024-02-12].

NOVÁKOVÁ, Miroslava, 2024. *Dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností*. Online. In: DU.cz. Praha: Verlag Dashöfer. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/dlouhodoby-majetek-vytvoreny-vlastni-cinnosti-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EszVpWbIDSYnDaEQ-4-1nd8/>. [cit. 2024-02-12].

PRUDKÝ, Pavel a Milan LOŠŤÁK, 2023. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi: komentář, příklady, výklad změn*. Praha: ANAG. ISBN 978-80-7554-393-6. [cit. 2024-02-12].

ŠPERL, Jiří, 2023. *Odpisy nehmotného majetku*. Online. In: Živnostník.cz. Praha: Verlag Dashöfer. Dostupné z: <https://www.zivnostnik.cz/33/odpisy-nehmotneho-majetku-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EgrsvLyYiOXeSxre7rzAyL0/>. [cit. 2024-02-12].

VALOUCH, Petr, 2012. *Účetní a daňové odpisy 2012*. 7. vydání. EPUB; online. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-7714-6. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/ucetni-a-danove-odpisy-2012-2090/>. [paywall]. [cit. 2024-02-12].